

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก แบบสอบถาม

ภาคผนวก ข แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง

ภาคผนวก ค ใบยินยอมให้ทำการวิจัยของอาสาสมัคร

ภาคผนวก ง เอกสารคำแนะนำสำหรับอาสาสมัคร (วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ)

ภาคผนวก จ เอกสารคำแนะนำสำหรับอาสาสมัคร (วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ)

ภาคผนวก ฉ เอกสารประกอบการสนทนากลุ่ม

ภาคผนวก ช รูปแบบการวัดและประเมินการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาผู้สูงอายุ

ในระบบการศึกษาทางไกล มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

ภาคผนวก ฉ ประวัติผู้วิจัย

เลขที่.....

ภาคผนวก ก แบบสอบถาม

การวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการวัดและประเมินการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาผู้สูงอายุ ในระบบการศึกษาทางไกล มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

แบบสอบถามนี้จัดทำขึ้นเพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาผู้สูงอายุต่อการวัดและประเมินการเรียนรู้ในระบบการศึกษาทางไกล มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนารูปแบบการวัดและประเมินการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาผู้สูงอายุในระบบการศึกษาทางไกล มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช โดยนางสาวศิริรัตน์ จำแนกสาร สังกัดสำนักทะเบียนและวัดผล เป็นหัวหน้าโครงการวิจัย

คำชี้แจง

แบบสอบถามฉบับนี้แบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 สภาพและความคิดเห็นด้านการวัดและประเมินการเรียนรู้

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นของนักศึกษาผู้สูงอายุเกี่ยวกับรูปแบบการวัดและประเมินการเรียนรู้ด้วยระบบการศึกษาทางไกล

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะอื่นๆ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน

1.1 เพศ

- 1) ชาย 2) หญิง

1.2 อายุ

- 1) อายุ 60 – 65 ปี 2) อายุ 66 – 70 ปี 3) อายุ 71 – 75 ปี
 4) อายุ 75 ปี ขึ้นไป

1.3 สถานภาพ

- 1) โสด 2) สมรส 3) หม้าย
 4) หย่า 5) แยกกันอยู่

1.4 อาชีพปัจจุบัน

- 1) เกษตรกรรม 2) รับจ้าง 3) ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว
 4) พ่อบ้าน/แม่บ้าน 5) อื่นๆ
 (ระบุ).....

1.5 จำนวนสมาชิกในครอบครัวที่อยู่ร่วมกับท่าน (นับรวมตัวท่าน)

- 1) 1 คน 2) 2 คน 3) 3 คน
 4) 4 คน 5) 5 คน ขึ้นไป

1.6 บุคคลที่ดูแลให้ความช่วยเหลือท่านด้านสุขภาพและการเรียน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- 1) บุตรชาย/หญิง 2) หลาน 3) สามเณร/ภรรยา
 4) อื่นๆ (ระบุ).....

1.7 ท่านสมัครเข้ารับการศึกษาน ณ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ปีการศึกษาใด

- 1) 2558 2) 2559 3) 2560
 4) 2561 5) อื่นๆ (ระบุ).....

1.8 สาขาวิชาที่ศึกษา ณ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

- 1) ศิลปศาสตร์ 2) นิเทศศาสตร์ 3) ศึกษาศาสตร์
 4) วิทยาการจัดการ 5) นิติศาสตร์ 6) วิทยาศาสตร์สุขภาพ
 7) เศรษฐศาสตร์ 8) รัฐศาสตร์ 9) มนุษยนิเวศศาสตร์
 10) เกษตรศาสตร์และสหกรณ์ 11) พยาบาลศาสตร์
 12) วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

1.9 เหตุผลที่สนใจศึกษาในระบบการศึกษาทางไกล (ตอบได้มากกว่า 1 ตัวเลือก)

- 1) เพื่อให้รู้เท่าทันและการปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม
- 2) เพื่อนำความรู้ไปใช้ในการดูแลรักษาสุขภาพ
- 3) เพื่อนำความรู้ไปพัฒนาอาชีพเสริมหรือมีรายได้เลี้ยงดูตนเอง
- 4) เพื่อให้เกิดความรูความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิและหน้าที่ของผู้สูงอายุ
- 5) เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต
- 6) อื่นๆ (โปรดระบุ) .....

1.10 ท่านศึกษาเนื้อหาชุดวิชาจากช่องทางใด (ตอบได้มากกว่า 1 ตัวเลือก)

- 1) เอกสารการสอนประจำชุดวิชา 2) ซีดี/วีซีดี/ซีดีรอมเสียงประจำชุดวิชา
- 3) E-Learning 4) รายการวิทยุโทรทัศน์
- 5) รายการวิทยุกระจายเสียง 6) แบบฝึกปฏิบัติประจำชุดวิชา
- 7) รายการ Media on Demand 8) อื่นๆ .....

1.11 ท่านลงทะเบียนเรียนในหลักสูตรปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชไปแล้วกี่ชุดวิชา

- 1) 1-5 ชุดวิชา 2) 6-10 ชุดวิชา 3) 11-15 ชุดวิชา
- 4) 16-20 ชุดวิชา 5) 21 ชุดวิชาขึ้นไป

1.12 จากชุดวิชาที่ท่านลงทะเบียนตามข้อ 1.11 ท่านสอบผ่านแล้วจำนวนกี่ชุดวิชา

- 1) 1-5 ชุดวิชา 2) 6-10 ชุดวิชา 3) 11-15 ชุดวิชา
- 4) 16-20 ชุดวิชา 5) 21 ชุดวิชาขึ้นไป 6) ยังไม่มีชุดวิชาที่สอบผ่าน

ตอนที่ 2 สภาพและความคิดเห็นการด้านการวัดและประเมินการเรียนรู้

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน

2.1 ท่านพบปัญหาใดในระหว่างการเรียนรู้ในระบบการศึกษาทางไกลของ มสธ. (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- 1) จำเนื้อหาไม่ได้ทั้งหมด เนื่องจากแต่ละชุดวิชามีหลายหน่วย
- 2) อ่านเอกสารชุดวิชาไม่ครบทุกหน่วยเนื่องจากมีเวลาน้อย
- 3) เนื้อหายาก ต้องใช้เวลาทำความเข้าใจนาน
- 4) การติดต่อสอบถามอาจารย์หรือเจ้าหน้าที่ยุ่งยาก
- 5) ได้รับเอกสารชุดวิชาล่าช้า 6) สุขภาพร่างกายไม่แข็งแรง
- 7) อื่นๆ (โปรดระบุ).....

2.2 ท่านพบปัญหาใดเกี่ยวกับการสอบหรือการวัดและประเมินผลในระบบการศึกษาทางไกลของ มสธ. (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- 1) โจทย์ยาก โจทย์ยาวหรือซับซ้อนต้องใช้เวลาคิดทบทวนนาน
- 2) ข้อสอบใช้ตัวอักษรขนาดเล็ก อ่านไม่ชัดเจน
- 3) ทำข้อสอบไม่ได้ เนื่องจากลืมเนื้อหาที่อ่าน
- 4) ทำข้อสอบไม่ทันเวลาที่กำหนด
- 5) ไม่ทำแบบทดสอบก่อนเรียน-หลังเรียนหรือกิจกรรมท้ายเรื่องเพื่อประเมินตนเอง
- 6) ไม่ทบทวนหรือตรวจสอบความเข้าใจก่อนสอบ
- 7) ไม่ได้รับข้อมูลหรือข้อเสนอแนะที่มีประโยชน์ต่อการเตรียมตัวสอบ
- 8) อื่นๆ (โปรดระบุ).....

2.3 ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการเรียนรู้ของท่านมีอะไรบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- 1) ทำแบบประเมินตนเองก่อน-หลังเรียน และกิจกรรมท้ายเล่มเพื่อตรวจสอบการเรียนรู้ของตนเอง
- 2) การวางแผนการอ่านและอ่านเนื้อหาอย่างต่อเนื่อง และอ่านเนื้อหาครบทุกหน่วย
- 3) ใช้เทคนิคช่วยการอ่านทบทวนหรือสรุปประเด็นสำคัญเพื่อให้เข้าใจเนื้อหายิ่งขึ้น
- 4) การอ่านทบทวนเนื้อหาในประเด็นสำคัญหรือประเด็นที่ยังไม่เข้าใจ
- 5) การได้รับข้อมูลป้อนกลับหรือข้อเสนอแนะจากอาจารย์
- 6) ความพร้อมของสุขภาพร่างกาย 7) แรงจูงใจและการสนับสนุนจากครอบครัว
- 8) อื่นๆ (โปรดระบุ).....

2.4 การประเมินรูปแบบใดที่ความเหมาะสมกับท่านในการเรียนรู้ด้วยระบบการศึกษาทางไกล (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- 1) การประเมินตนเองก่อน-หลังเรียน กิจกรรมร่วมเรียนรู้ (มีคะแนนเก็บ) การสอบกลางภาค และสอบปลายภาค
- 2) สอบกลางภาค และสอบปลายภาค โดยไม่มีคะแนนเก็บ
- 3) สอนเสริมแบบเก็บคะแนนหรือคะแนนกิจกรรม และสอบปลายภาค
- 4) สอบปลายภาคเพื่อตัดสินผลเพียงอย่างเดียว
- 5) อื่นๆ (โปรดระบุ).....

2.5 ลักษณะข้อสอบแบบใดที่เหมาะสมกับนักศึกษาผู้สูงอายุ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- 1) ปรับลดความซับซ้อนหรือความยาวของในโจทย์ลง
- 2) ปรับเวลาหรือลดจำนวนข้อลงเพื่อให้ทำข้อสอบทันเวลา
- 3) เพิ่มขนาดตัวอักษรให้มีขนาดใหญ่ เพื่อให้ง่ายต่อการมองเห็น
- 4) ปรับระดับความยากง่ายให้เหมาะสมกับนักศึกษาผู้สูงอายุ
- 5) อื่นๆ (โปรดระบุ).....

2.6 ท่านเคยเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่มหาวิทยาลัยจัดขึ้นดังต่อไปนี้หรือไม่ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- 1) สอนเสริม/สอนเสริมแบบเก็บคะแนน
- 2) สอนเสริมแบบเข้ม
- 3) สอนเสริมผ่าน Internet
- 4) สอนเสริมแบบเข้มพิเศษ
- 5) การฝึกปฏิบัติเสริมทักษะ
- 6) เข้าร่วมอบรมเข้มชุดวิชาประสบการณ์วิชาชีพ/อบรมเข้มพิเศษชุดวิชา
- 7) อื่นๆ (โปรดระบุ).....
- 8) ไม่เคยเข้าร่วม

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการวัดและประเมินการเรียนรู้ด้วยระบบการศึกษาทางไกล

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในระดับที่ตรงกับความคิดเห็นที่ตรงกับการปฏิบัติของท่านมากที่สุด ข้อคำถามมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ดังนี้

5 หมายถึง เห็นด้วยหรือปฏิบัติระดับมากที่สุด

4 หมายถึง เห็นด้วยหรือปฏิบัติระดับมาก

3 หมายถึง เห็นด้วยหรือปฏิบัติระดับปานกลาง

2 หมายถึง เห็นด้วยหรือปฏิบัติระดับน้อย

1 หมายถึง เห็นด้วยหรือปฏิบัติระดับน้อยที่สุด

ประเด็นการพิจารณา	5	4	3	2	1
3.1 การประเมินขณะเรียนรู้					
3.1.1 ท่านกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ของตนเองและมุ่งมั่นตั้งใจเรียนให้สำเร็จการศึกษาตามแผนที่วางไว้					
3.1.2 ท่านวางแผนการเรียนรู้ของตนเอง เช่น แบ่งเวลาอ่านหนังสือ ทบทวนเนื้อหา และทำความเข้าใจเนื้อหาด้วยตนเอง					
3.1.3 ท่านประเมินตนเองก่อนเรียน-หลังเรียน เพื่อตรวจสอบความเข้าใจของตนเอง					
3.1.4 ท่านค้นหาเทคนิคหรือกลยุทธ์การเรียนรู้ที่จะช่วยให้เกิดการพัฒนาการเรียนรู้ของตนเองอย่างต่อเนื่อง เช่น การจดบันทึกเนื้อหาสำคัญ หรือการเน้นคำสำคัญ เป็นต้น					
3.1.5 ท่านค้นคว้าเพิ่มเติมจากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ ที่หลากหลายเพื่อให้เข้าใจเนื้อหายิ่งขึ้น					
3.1.6 หลังอ่านเนื้อหาในเอกสารชุดวิชาท่านตรวจสอบตนเองว่ามีความรู้ในเนื้อหามากน้อยเพียงใด และควรปรับปรุงในประเด็นใด					

ประเด็นการพิจารณา	5	4	3	2	1
3.2 การประเมินเพื่อการเรียนรู้					
3.2.1 ท่านเข้าร่วมกิจกรรมสอนเสริมและ กิจกรรมเสริมหลักสูตรที่มหาวิทยาลัยจัดขึ้น					
3.2.2 การเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรช่วยให้ ท่านเกิดความคิดรวบยอดหรือเข้าใจเนื้อหาที่ เรียนรู้ยิ่งขึ้น					
3.2.3 ท่านนำสิ่งที่ได้เรียนรู้และข้อเสนอแนะ จากอาจารย์ผู้สอนจากการเข้าร่วมกิจกรรมเสริม หลักสูตรมาปรับปรุงวิธีการเรียนรู้ของท่าน					
3.2.4 เมื่อเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรท่าน ทำงานที่ได้รับมอบหมายหรือแบบฝึกหัดส่ง อาจารย์ครบถ้วน					
3.2.5 เมื่อเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรท่านมี โอกาสร่วมแสดงความคิดเห็น ตอบคำถาม หรือ เข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ					
3.2.6 เมื่อเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตร อาจารย์ให้ข้อมูลป้อนกลับหรือข้อเสนอแนะที่ทำ ให้นักศึกษาสามารถทราบจุดอ่อนและนำไป ปรับปรุงแก้ไขตนเองได้					
3.3 การประเมินผลการเรียนรู้					
3.3.1 ผลการสอบในแต่ละชุดวิชาในหลักสูตรที่ ท่านศึกษาเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้					
3.3.2 ข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์หรือข้อสอบปลาย ภาคสามารถใช้วัดได้ตรงหรือสอดคล้องกับ เนื้อหาที่ท่านอ่าน					

ประเด็นการพิจารณา	5	4	3	2	1
3.3.3 ความเหมาะสมของลักษณะข้อสอบที่ใช้ สอบปลายภาค เช่น ความยาวหรือความซับซ้อน ของข้อสอบ ขนาดตัวอักษร และจำนวนข้อสอบ เป็นต้น					
3.3.4 ความเหมาะสมของกระบวนการวัดผล สัมฤทธิ์ เช่น การแจ้งข้อมูลการสอบ กระบวนการจัดสอบ คุณภาพข้อสอบ และ ความถูกต้องฐานข้อมูลผลสอบและการวัดผล นักศึกษา เวลาการทำข้อสอบ เป็นต้น					
3.3.5 ความเหมาะสมของเกณฑ์การให้คะแนน การตัดสินผลสอบหรือการให้เกรด ของ การศึกษาในระบบการศึกษาทางไกล					
3.3.6 ความคาดหวังในการนำความรู้ไปใช้ ประโยชน์หากสำเร็จการศึกษาและได้รับ ปริญญาบัตร					

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะอื่นๆ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

เลขที่.....

ภาคผนวก ข แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง

การวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการวัดและประเมินการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาผู้สูงอายุ
ในระบบการศึกษาทางไกล มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาผู้สูงอายุต่อการวัดและประเมินการเรียนรู้ในระบบการศึกษาทางไกล มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช เพื่อนำไปพัฒนารูปแบบการวัดและประเมินการเรียนรู้ที่เหมาะสมสำหรับนักศึกษาผู้สูงอายุต่อไป โดยนางสาวศิริรัตน์ จำแนกสาร สำนักทะเบียนและวัดผล มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช เป็นหัวหน้าโครงการวิจัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

สาขาวิชา.....

ปีที่เข้ารับการศึกษ.....

อาชีพปัจจุบัน.....

จำนวนชุดวิชาที่ลงทะเบียนเรียนและสอบผ่านแล้ว.....

จำนวนชุดวิชาที่เหลือ.....

เป้าหมายในการเรียน.....

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนรู้เพื่อการประสบความสำเร็จในการเรียน

1. หลักการหรือแนวทางการในการเลือกหลักสูตรหรือชุดวิชาที่เรียน

.....

.....

.....

.....

2. วิธีการวางแผนและเตรียมตัวในการเรียนรู้ด้วยตนเองและวางแผนเข้ารับการสอบ

.....

.....

.....

.....

3. แนวทางการปรับปรุงและพัฒนาตนเองในการเรียนรู้ด้วยระบบการศึกษาทางไกล

.....

.....

.....

.....

4. เทคนิคหรือวิธีการในการเรียนรู้ให้ประสบความสำเร็จ หรือการสอบผ่านในชุดวิชาต่างๆ

.....

.....

.....

.....

5. สภาพปัญหา และความคิดเห็นเกี่ยวกับการวัดและประเมินและการเรียนรู้ในระบบการศึกษาทางไกล

.....

.....

.....

.....

6. การประเมินขณะเรียนรู้ : ท่านตรวจสอบความเข้าใจของตนเองโดยทำแบบประเมินตนเองก่อนเรียน หรือตรวจสอบว่าตนเองมีความรู้เพิ่มขึ้นมากน้อยเพียงใดหรือไม่หลังจากที่ได้อ่านเอกสารชุดวิชาและทำกิจกรรมท้ายและแบบประเมินหลังเรียนหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

.....

7. การประเมินเพื่อการเรียนรู้ : ในขณะที่เข้าร่วมกิจกรรมสอนเสริมหรือกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่มหาวิทยาลัยจัดให้ ท่านเกิดความคิดรวบยอดหรือเข้าใจเนื้อหาที่ได้เรียนรู้ดียิ่งขึ้นหรือไม่ รวมทั้งมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นหรือนำข้อเสนอแนะจากอาจารย์มาปรับปรุงการเรียนรู้ของท่านหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

.....

8. การประเมินผลการเรียนรู้ : ท่านนำความรู้และสิ่งที่ได้จากศึกษาจนกระทั่งสอบผ่านใน
ชุดวิชาตามหลักสูตรที่ท่านศึกษาไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันหรือในการทำงานหรือไม่ อย่างไร

.....
.....
.....
.....

9. ปัจจัยสำคัญที่ทำให้ประสบความสำเร็จในการเรียนหรือสอบผ่านแต่ละชุดวิชา

.....
.....
.....
.....

10. ข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไขเกี่ยวกับการวัดและประเมินและการเรียนรู้ในระบบ
การศึกษาทางไกล

.....
.....
.....
.....

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

ภาคผนวก ค ใบยินยอมให้ทำการวิจัยของอาสาสมัคร

วันให้คำยินยอม วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ข้าพเจ้า..... อายุ.....ปี

ขอแสดงเจตนายินยอมเข้าร่วมโครงการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการวัดและประเมินการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาผู้สูงอายุในระบบการศึกษาทางไกล มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

โดยข้าพเจ้าได้รับทราบรายละเอียดเกี่ยวกับความเป็นมาและวัตถุประสงค์ในการทำวิจัย รายละเอียดต่างๆ ที่จะต้องปฏิบัติหรือได้รับการปฏิบัติ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย และความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นจากการเข้าร่วมการวิจัย รวมทั้งการป้องกันความเสี่ยงและการแก้ไขกรณีเกิดปัญหา การชดเชยหรือค่าชดเชยที่จะได้รับ โดยได้อ่านข้อความในเอกสารแนะนำสำหรับอาสาสมัครโดยตลอด อีกทั้งยังได้รับคำอธิบายเมื่อมีข้อสงสัยจากหัวหน้าโครงการวิจัยเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ข้าพเจ้าจึงสมัครใจเข้าร่วมในโครงการวิจัยนี้

หากข้าพเจ้ามีข้อข้องใจเกี่ยวกับขั้นตอนการวิจัย หรือหากเกิดผลข้างเคียงที่ไม่พึงประสงค์จากการวิจัยขึ้นกับข้าพเจ้า ข้าพเจ้าจะสามารถติดต่อกับ นางสาวศิริรัตน์ จำแนกสาร สำนักทะเบียนและวัดผล มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช โทรศัพท์ 082 328 9100

ข้าพเจ้าได้ทราบถึงสิทธิ์ที่ข้าพเจ้าจะได้รับข้อมูลเพิ่มเติมทั้งทางด้านประโยชน์และโทษจากการเข้าร่วมการวิจัย และสามารถถอนตัวหรืองดเข้าร่วมการวิจัยได้ทุกเมื่อโดยไม่ต้องแจ้งล่วงหน้าหรือระบุเหตุผล โดยจะไม่มีผลกระทบต่อการเรียนการสอนหรือการบริการของเจ้าหน้าที่หรือสิทธิ์ประการใดๆ ที่ข้าพเจ้าจะได้รับต่อไปในอนาคต และยินยอมให้ผู้วิจัยใช้ข้อมูลส่วนตัวของข้าพเจ้าที่ได้รับจากการวิจัย แต่จะไม่เผยแพร่ต่อสาธารณะเป็นรายบุคคล โดยจะนำเสนอเป็นข้อมูลโดยรวมจากการวิจัยเท่านั้น

ข้าพเจ้าได้ทำความเข้าใจข้อความในเอกสารแนะนำสำหรับอาสาสมัคร และใบยินยอมให้ทำการวิจัยของอาสาสมัครฉบับนี้โดยตลอดแล้ว และได้ลงนามในใบยินยอมนี้ด้วยความเต็มใจ

ลงนาม ..... อาสาสมัคร

(.....) วัน.....เดือน.....ปี.....

ลงนาม ..... ผู้ขอความยินยอม /ผู้วิจัย

(.....) วัน.....เดือน.....ปี.....

ลงนาม ..... พยาน

(.....) วัน.....เดือน.....ปี.....

ภาคผนวก ง เอกสารคำแนะนำสำหรับอาสาสมัคร (วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ)

Patient or Subject information sheet

1. **ชื่อโครงการวิจัย** การพัฒนารูปแบบการวัดและประเมินการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาผู้สูงอายุ
ในระบบการศึกษาทางไกล มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

2. **ชื่อผู้วิจัย** นางสาวศิริรัตน์ จำแนกสาร

3. **สถานที่ปฏิบัติงาน** สำนักทะเบียนและวัดผล มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
9/9 หมู่ 9 ถ.แจ้งวัฒนะ ต. บางพูด อ.ปากเกร็ด จ.นนทบุรี 11120
โทรศัพท์ 0-2504-7788 ต่อ 7261 หรือ 082-3289100

4. **เนื้อหาของสาระของโครงการและความเกี่ยวข้องของอาสาสมัคร**

4.1 **เหตุผลและความจำเป็นที่ต้องทำการศึกษาวิจัย** เนื่องจากแนวโน้มนักศึกษาผู้สูงอายุของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชมีมากขึ้นและด้วยสภาพธรรมชาติของนักศึกษาผู้สูงอายุแตกต่างจากนักศึกษาปกติ โดยเฉพาะความจำที่ลดลง ร่างกายเคลื่อนไหวช้าลง รวมทั้งความเสี่ยงของสายตาและการมองเห็น ซึ่งกระทบต่อการเรียนรู้ของผู้สูงอายุ รวมทั้งนักศึกษาต้องอ่านเอกสารชุดวิชามากถึง 15 หน่วยหรือบท และตัดสินผลการเรียนด้วยการสอบปลายภาคโดยใช้ระยะเวลา 3 ชั่วโมงเป็นหลัก ย่อมส่งผลทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาผู้สูงอายุแตกต่างหรือต่ำกว่านักศึกษาปกติ การวิจัยครั้งนี้จึงสนใจศึกษาเพื่อพัฒนารูปแบบการวัดและประเมินผลที่เหมาะสมสำหรับนักศึกษาผู้สูงอายุ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชต่อไป

4.2 **วัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัย**

1) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาผู้สูงอายุต่อการวัดและประเมินการเรียนรู้ในระบบการศึกษาทางไกล มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

2) เพื่อพัฒนารูปแบบการวัดและประเมินการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาผู้สูงอายุในระบบการศึกษาทางไกล มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

4.3 **วิธีการศึกษาวิจัยโดยสังเขป** การวิจัยครั้งนี้ดำเนินการ 2 ระยะ โดยระยะแรกคือการศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาผู้สูงอายุต่อการวัดและประเมินการเรียนรู้ในระบบการศึกษาทางไกล มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช โดยการตอบแบบสอบถาม จำนวน 240 คน และการสัมภาษณ์เชิงลึก จำนวน 40 คน

ประเด็นในการสัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวข้องกับวิธีการเรียนรู้และปัจจัยสำคัญที่ทำให้ท่านประสบความสำเร็จในการเรียนและการสอบ สภาพปัญหา ความคิดเห็นและข้อเสนอเพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนารูปแบบการวัดและประเมินการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาผู้สูงอายุในระบบการศึกษาทางไกลของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ใช้เวลาประมาณ 1-2 ชั่วโมง ซึ่งผู้วิจัยจะขออนุญาตฉบับที่กและอัดเสียงท่านขณะสนทนาด้วย

4.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ นักศึกษาจะได้รูปแบบการวัดและการประเมินที่เหมาะสมยิ่งขึ้น ในอันจะส่งผลทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้นหลังจากที่ผู้บริหารมหาวิทยาลัยนำรูปแบบนี้ไปใช้ หรือถึงแม้ว่าท่านอาจจะไม่ได้รับผลประโยชน์โดยตรงจากงานวิจัยครั้งนี้เนื่องจากสำเร็จการศึกษาไปก่อนแต่ข้อมูลของท่านจะเป็นประโยชน์ต่อนักศึกษาผู้สูงอายุในรุ่นต่อไปที่ได้ใช้รูปแบบการวัดและประเมินการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับสภาพธรรมชาติของนักศึกษาผู้สูงอายุ นอกจากนี้ยังเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารมหาวิทยาลัย สุโขทัยธรรมมาธิราช และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการนำรูปแบบที่ได้ไปพัฒนาและปรับปรุงระบบการวัดและประเมินของมหาวิทยาลัยให้เหมาะสมกับนักศึกษาผู้สูงอายุต่อไป

1.5 สิ่งที่อาสาสมัครจะต้องปฏิบัติ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ท่านเข้ารับฟังคำชี้แจงที่นำเสนอสรุปโครงการวิจัยควบคู่กับเอกสารแนะนำสำหรับอาสาสมัคร ใบบินยอมให้ทำการวิจัยของอาสาสมัคร พร้อมทั้งศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับโครงการวิจัย เพื่อให้เกิดความเข้าใจยิ่งขึ้น หากต้องการข้อมูลเพิ่มเติมสามารถติดต่อสอบถามผู้วิจัยตามข้อมูลที่ได้ระบุไว้ในเอกสาร
2. ท่านตัดสินใจเข้าร่วมโครงการวิจัยด้วยตนเอง โดยมีระยะเวลาทบทวนก่อนให้คำตอบผู้วิจัย 1 วัน เมื่ออาสาสมัครตัดสินใจเข้าร่วมโครงการวิจัยเรียบร้อยแล้วดำเนินการลงนามในใบบินยอมให้ทำการวิจัยของอาสาสมัคร และติดต่อกลับมายังผู้วิจัยเพื่อการนัดวันและเวลาสัมภาษณ์ต่อไป
3. ในระหว่างดำเนินการสัมภาษณ์ ท่านตอบคำถามตามประเด็นคำถามในแบบสัมภาษณ์ กิ่งโครงสร้าง หากมีประเด็นใดที่ท่านไม่สะดวกให้ข้อมูลสามารถแจ้งให้ผู้วิจัยทราบได้

4.7 ความเสี่ยงที่คาดว่าจะเกิดขึ้นกับอาสาสมัครในการเข้าร่วมการศึกษา อาสาสมัครจะใช้เวลาในการในการให้สัมภาษณ์ ประมาณ 1-2 ชั่วโมง ซึ่งทำให้เสียเวลาในการทำภารกิจอื่นๆ ของตนเอง หรืออาจเกิดอาการเจ็บป่วยกระทันหันระหว่างการสัมภาษณ์ หากอาสาสมัครเกิดความเครียด เบื่อ อึดอัดในระหว่างการสัมภาษณ์ อนุญาตให้อาสาสมัครข้ามคำถามข้อนั้นหรือหยุดให้สัมภาษณ์ได้ทุกเมื่อ

4.8 ค่าชดเชย เพื่อชดเชยเวลาที่เสียไปในระหว่างการสัมภาษณ์หรืออาจเกิดความเสียหายต่างๆ ขึ้น ผู้วิจัยจึงกำหนดค่าชดเชยสำหรับอาสาสมัครผู้ให้สัมภาษณ์ทุกคน คนละ 500 บาท หรือหากอาสาสมัครเกิดอาการเจ็บป่วยกะทันหันระหว่างการวิจัย ผู้วิจัยจะชดเชยโดยจ่ายค่าดูแลรักษาซึ่งจะได้รับการรักษาพยาบาลตามอัตราที่จ่ายจริง

4.9 ขอบเขตการดูแลและรักษาความลับของข้อมูลต่างๆ ของอาสาสมัคร ข้อมูลส่วนตัวของอาสาสมัครจะถูกเก็บรักษาไว้เป็นความลับ โดยไม่เปิดเผยต่อสาธารณะเป็นรายบุคคล จะรายงานผลการวิจัยจะนำเสนอในภาพรวม โดยไม่นำข้อมูลรายบุคคลของอาสาสมัครไปเปิดเผยไม่ว่าในทางใดๆ เว้นแต่อาสาสมัครจะยินยอมให้เปิดเผยข้อมูลดังกล่าวโดยได้อนุญาตไว้เป็นลายลักษณ์อักษร ในการรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้วิจัยจะเก็บข้อมูลในคอมพิวเตอร์ที่มีการกำหนดรหัสผ่าน เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลและจัดทำรายงานการวิจัยแล้ว อาสาสมัครสามารถขออ่านผลการวิเคราะห์เพื่อตรวจสอบความถูกต้องได้ และสามารถขอลบข้อมูลบางอย่างได้ การทำลายบันทึกและเทปเสียงผู้วิจัยดำเนินการหลังจากตีพิมพ์ผลงานวิจัยเรียบร้อยแล้วภายใน 60 วัน

4.10 สิทธิในการถอนตัวออกจากโครงการวิจัยอาสาสมัคร

อาสาสมัครมีสิทธิในการถอนตัวออกจากโครงการได้ โดยไม่ต้องแจ้งให้ทราบล่วงหน้าหรือระบุเหตุผล และการไม่เข้าร่วมการวิจัยหรือถอนตัวออกจากโครงการวิจัยนี้ จะไม่กระทบต่อการเรียนการสอนหรือการบริการของมหาวิทยาลัยหรือสิทธิ์ประการใดๆ ที่ผู้เข้าร่วมโครงการวิจัยจะพึงได้รับ

4.11 หากท่านต้องการสอบถามสิทธิ์ หรือร้องเรียน

หากท่านต้องการสอบถามข้อมูล หรือสิทธิและผลประโยชน์ของผู้เข้าร่วมการวิจัย กรุณาสอบถามที่ สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการพิจารณาการศึกษาวิจัยในคน กระทรวงสาธารณสุข อาคาร 2 ชั้น 3 ตึกกรมการแพทย์ ถนนติวานนท์ อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี 11000 หมายเลขโทรศัพท์ 02-5906171-2 โทรสาร 02-591825 1 หรือ ecmoph@gmail.com

ภาคผนวก จ เอกสารคำแนะนำสำหรับอาสาสมัคร (วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ)

Patient or Subject information sheet

1. **ชื่อโครงการวิจัย** การพัฒนารูปแบบการวัดและประเมินการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาผู้สูงอายุ
ในระบบการศึกษาทางไกล มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
2. **ชื่อผู้วิจัย** นางสาวศิริรัตน์ จำแนกสาร
3. **สถานที่ปฏิบัติงาน** สำนักทะเบียนและวัดผล มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
9/9 หมู่ 9 ถ.แจ้งวัฒนะ ต. บางพูด อ.ปากเกร็ด จ.นนทบุรี 11120
โทรศัพท์ 0-2504-7788 ต่อ 7261 หรือ 082-3289100
4. **เนื้อหาของสาระของโครงการและความเกี่ยวข้องของอาสาสมัคร**

4.1 เหตุผลและความจำเป็นที่ต้องทำการศึกษาวิจัย เนื่องจากแนวโน้มนักศึกษาผู้สูงอายุของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชมีมากขึ้นและด้วยสภาพธรรมชาติของนักศึกษาผู้สูงอายุแตกต่างจากนักศึกษาปกติ โดยเฉพาะความจำที่ลดลง ร่างกายเคลื่อนไหวช้าลง รวมทั้งความเสี่ยงของสายตาและการมองเห็น ซึ่งกระทบต่อการเรียนรู้ของผู้สูงอายุ รวมทั้งนักศึกษาต้องอ่านเอกสารชุดวิชามากถึง 15 หน่วยหรือบท และตัดสินผลการเรียนด้วยการสอบปลายภาคโดยใช้ระยะเวลา 3 ชั่วโมงเป็นหลัก ย่อมส่งผลทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาผู้สูงอายุแตกต่างหรือต่ำกว่านักศึกษาปกติ การวิจัยครั้งนี้จึงสนใจศึกษาเพื่อพัฒนารูปแบบการวัดและประเมินผลที่เหมาะสมสำหรับนักศึกษาผู้สูงอายุ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชต่อไป

4.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาผู้สูงอายุต่อการวัดและประเมินการเรียนรู้ในระบบการศึกษาทางไกล มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- 2) เพื่อพัฒนารูปแบบการวัดและประเมินการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาผู้สูงอายุในระบบการศึกษาทางไกล มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

4.3 วิธีการศึกษาวิจัยโดยสังเขป การวิจัยครั้งนี้ดำเนินการ 2 ระยะ โดยระยะแรกคือการศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาผู้สูงอายุต่อการวัดและประเมินการเรียนรู้ในระบบการศึกษาทางไกล มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช โดยการตอบแบบสอบถาม จำนวน 240 คน และการสัมภาษณ์เชิงลึก จำนวน 40 คน

กรณีการตอบแบบสอบถามเพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการวัดและประเมิน การเรียนรู้สำหรับนักศึกษาผู้สูงอายุด้วยระบบการศึกษาทางไกลของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช มีข้อคำถามจำนวน 36 ข้อ หากข้อใดท่านสามารถไม่ตอบได้สามารถข้ามข้อได้หรือหยุดตอบเมื่อไรก็ได้ และจะทำลายแบบสอบถามหลังจากดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลเสร็จเรียบร้อยแล้ว

4.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ นักศึกษาจะได้รูปแบบการวัดและการประเมินที่เหมาะสมยิ่งขึ้น ในอันจะส่งผลทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้นหลังจากที่ผู้บริหารมหาวิทยาลัยนารูปแบบนี้ไปใช้ หรือถึงแม้ว่าท่านอาจจะไม่ได้รับผลประโยชน์โดยตรงจากงานวิจัยครั้งนี้เนื่องจากสำเร็จการศึกษาไป ก่อนแต่ข้อมูลของท่านจะเป็นประโยชน์ต่อนักศึกษาผู้สูงอายุในรุ่นต่อไปที่ได้ใช้รูปแบบการวัดและ ประเมินการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับสภาพธรรมชาติของนักศึกษาผู้สูงอายุ นอกจากนี้ยังเป็นประโยชน์ ต่อผู้บริหารมหาวิทยาลัย สุโขทัยธรรมมาธิราช และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการนำรูปแบบที่ได้ไปพัฒนา และปรับปรุงระบบการวัดและประเมินของมหาวิทยาลัยให้เหมาะสมกับนักศึกษาผู้สูงอายุต่อไป

สิ่งที่อาสาสมัครจะต้องปฏิบัติ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ตรวจสอบเอกสารที่ได้รับ ซึ่งประกอบด้วย จดหมายขอเชิญชวนเข้าร่วมโครงการวิจัย เอกสารแนะนำสำหรับการเข้าร่วมโครงการ ใบยินยอมให้ทำการวิจัยของอาสาสมัคร และซองเปล่าจำหน่ายซองระบุชื่อ-ที่อยู่เพื่อส่งเอกสารกลับมายังผู้วิจัย หากไม่พบเอกสารใดสามารถติดต่อสอบถาม ผู้วิจัยตามข้อมูลที่ได้ระบุไว้ในเอกสาร อีกทั้งผู้วิจัยขอมอบของที่ระลึกสำหรับท่านเพื่อเป็นการชดเชย เวลาที่เสียไปในการตอบแบบสอบถามข้างต้น

2. เมื่ออ่านเอกสารแนะนำสำหรับอาสาสมัคร และใบยินยอมให้ทำการวิจัยของ อาสาสมัคร หากท่านต้องการทราบข้อมูลเพิ่มเติมสามารถติดต่อสอบถามผู้วิจัยตามข้อมูลที่ได้ระบุไว้ ข้างต้น

3. หากท่านยินยอมเข้าร่วมการวิจัย ให้กรอกข้อมูลพร้อมลงนามในใบยินยอมให้ทำการ วิจัยของอาสาสมัคร และดำเนินการตอบแบบสอบถาม พร้อมทั้งนำเอกสารข้างต้นใส่ซองเปล่าที่ระบุ ชื่อ-ที่อยู่ผู้วิจัยและนำส่งไปรษณีย์มายังผู้วิจัย

4.7 ความเสี่ยงที่คาดว่าจะเกิดขึ้นกับอาสาสมัครในการเข้าร่วมการศึกษา อาสาสมัครจะใช้ เวลาในการตอบแบบสอบถาม ซึ่งทำให้เสียเวลาในการทำภารกิจอื่นๆ ของตนเอง เกิดความเครียด หรือเบื่อในการตอบ หรืออาจเกิดอาการเจ็บป่วยกะทันหันระหว่างการตอบแบบสอบถาม เมื่อ อาสาสมัครเกิดความเครียดจากการตอบแบบสอบถาม อนุญาตให้อาสาสมัครข้ามคำถามข้อนั้นหรือ หยุดทำได้ทุกเมื่อ

4.8 การชดเชย เพื่อเป็นการชดเชยเวลาที่เสียไปในการตอบแบบสอบถามโดยอาสาสมัครจะใช้เวลาตอบแบบสอบถามนานเท่าไรก็ได้ ผู้วิจัยจึงมอบของที่ระลึกสำหรับอาสาสมัครทุกคน จำนวน 1 ครั้ง หรือหากอาสาสมัครเกิดอาการเจ็บป่วยกะทันหันระหว่างการวิจัย ผู้วิจัยจะชดเชยโดยจ่ายค่าดูแลรักษาซึ่งจะได้รับการรักษาพยาบาลตามอัตราที่จ่ายจริง

4.9 ขอบเขตการดูแลและรักษาความลับของข้อมูลต่างๆ ของอาสาสมัคร ข้อมูลส่วนตัวของอาสาสมัครจะถูกเก็บรักษาไว้เป็นความลับ โดยไม่เปิดเผยต่อสาธารณะเป็นรายบุคคล จะรายงานผลการวิจัยจะนำเสนอในภาพรวม โดยไม่นำข้อมูลรายบุคคลของอาสาสมัครไปเปิดเผยไม่ว่าในทางใดๆ เว้นแต่อาสาสมัครจะยินยอมให้เปิดเผยข้อมูลดังกล่าวโดยได้อนุญาตไว้เป็นลายลักษณ์อักษร ในการรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามผู้วิจัยจะเก็บข้อมูลในคอมพิวเตอร์ที่มีการกำหนดรหัสผ่าน เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลและจัดทำรายงานการวิจัยแล้ว จะดำเนินการทำลายแบบสอบถามภายใน 60 วัน หลังจากตีพิมพ์ผลงานวิจัยเรียบร้อยแล้ว

4.10 สิทธิในการถอนตัวออกจากโครงการวิจัยอาสาสมัคร

อาสาสมัครมีสิทธิในการถอนตัวออกจากโครงการได้ โดยไม่ต้องแจ้งให้ทราบล่วงหน้าหรือระบุเหตุผล และการไม่เข้าร่วมการวิจัยหรือถอนตัวออกจากโครงการวิจัยนี้ จะไม่กระทบต่อการเรียนการสอนหรือการบริการของมหาวิทยาลัยหรือสิทธิ์ประการใดๆ ที่ผู้เข้าร่วมโครงการวิจัยจะพึงได้รับ

4.11 หากท่านต้องการสอบถามสิทธิ์ หรือร้องเรียน

หากท่านต้องการสอบถามข้อมูล หรือสิทธิและผลประโยชน์ของผู้เข้าร่วมการวิจัย กรุณาสอบถามที่ สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการพิจารณาการศึกษาวิจัยในคน กระทรวงสาธารณสุข อาคาร 2 ชั้น 3 ตึกกรมการแพทย์ ถนนติวานนท์ อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี 11000 หมายเลขโทรศัพท์ 02-5906171-2 โทรสาร 02-591825 1 หรือ ecmoph@gmail.com

ภาคผนวก ฉ เอกสารประกอบการสนทนากลุ่ม

การวิจัยเรื่อง “การพัฒนารูปแบบการวัดและประเมินการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาผู้สูงอายุ ในระบบการศึกษาทางไกล มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช”

1. ความเป็นมาของปัญหาการวิจัย

เนื่องด้วยปัจจุบันประชากรผู้สูงอายุมีจำนวนเพิ่มขึ้นทั้งในประเทศไทยและทั่วโลก ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2559) ระบุว่าประเทศไทยได้ก้าวเข้าสู่ “สังคมผู้สูงอายุ (Aging society)” ตั้งแต่ พ.ศ. 2548 และจะมีจำนวนผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ จนถึง พ.ศ. 2570 ประชากรไทยจำนวน 1 ใน 4 คนจะเป็นผู้สูงอายุ ทำให้ประเทศไทยเป็น “สังคมผู้สูงอายุอย่างสมบูรณ์ (Aged society)” ส่งผลให้ผู้สูงอายุที่ยังมีศักยภาพต้องกลับมาพัฒนาตนเองทั้งทักษะทางอาชีพและการศึกษาเพื่อนำความรู้มาประกอบอาชีพตามความสามารถและความเหมาะสมกับตนหรือเพื่อปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและพัฒนาคุณภาพชีวิตของตน จึงพบว่าผู้สูงอายุส่วนหนึ่งสมัครเข้ารับการศึกษานในหลักสูตรต่างๆ ทั้งในระดับมหาวิทยาลัยหรือศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ รวมทั้งสถาบันที่มีบทบาทหน้าที่เกี่ยวข้องกับ การพัฒนาผู้สูงอายุ ซึ่งมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชเป็นมหาวิทยาลัยเปิดของรัฐที่จัดการเรียนการสอนด้วยระบบการศึกษาทางไกลโดยยึดหลักการจัดการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อความเจริญงอกงามของทุกเพศทุกวัย ซึ่งผู้สูงอายุที่สมัครเข้ารับการศึกษานในแต่ละปีมีแนวโน้มสูงขึ้น สำหรับปัญหาที่ผู้สูงอายุมักประสบคือความเสื่อมถอยของร่างกายทั้งด้านการเปลี่ยนแปลงทางกายภาพ ทางอารมณ์ การเรียนรู้และสติปัญญา และต้องการความเป็นส่วนตัว ซึ่งมีความแตกต่างกันไปในแต่ละบุคคลและยังเกิดความแตกต่างมากขึ้นตามอายุ แม้ว่าความจำและการมองเห็นของผู้สูงอายุจะลดลง แต่พบว่าผู้สูงอายุยังสามารถเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ได้ ถ้าสิ่งที่เรียนรู้มีความสัมพันธ์กับประสบการณ์เดิมที่ผ่านมา โดยต้องใช้เวลาแก่ผู้สูงอายุในการเรียนรู้มากขึ้น ผู้สูงอายุจะมีความจำเรื่องราวในอดีตได้ดี การกระตุ้นความจำของผู้สูงอายุจะต้องอาศัยการปฏิบัติเป็นลำดับขั้นตอน เช่น การเขียนหนังสือตัวโต การใช้สื่อกระตุ้นการมองเห็น รวมทั้งการจดบันทึกจะช่วยให้ผู้สูงอายุจำได้มากขึ้น

สำหรับปัญหาด้านการวัดและประเมินนักศึกษาผู้สูงอายุในระบบการศึกษาทางไกลของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช พบว่าระบบการวัดและประเมินผลในภาพรวมเน้นที่การสอบปลายภาคเพื่อตัดสินผลหรือให้เกรดเป็นหลัก ซึ่งมีผลกระทบต่อนักศึกษาผู้สูงอายุเรื่องความจำ ซึ่งเป็นสิ่งที่ยากที่นักศึกษาสูงอายุจะจดจำเนื้อหาการเรียนรู้อุปริมาณมากถึง 15 หน่วยหรือบทในแต่ละวิชาเมื่อเทียบกับนักศึกษาทั่วไป ส่งผลทำให้อัตราการสอบผ่านน้อยลง อีกทั้งปัญหาความเสื่อมถอยตามวัยที่ส่งผลต่อการทำข้อสอบ เช่น คิดช้า การฝนคำตอบผิดตำแหน่งหรือเขียนตอบซ้ำ ทำข้อสอบไม่ทัน รวมทั้งปัญหาด้านสายตาและการมองเห็นเมื่ออ่านตัวอักษรขนาดเล็กทำให้อ่านโจทย์ไม่ชัด เป็นต้น

ดังนั้นหากใช้รูปแบบการวัดและประเมินนักศึกษาผู้สูงอายุเช่นเดียวกับนักศึกษาปกติทั่วไป ย่อมส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาผู้สูงอายุ ซึ่งปัจจุบันยังไม่มีรูปแบบการวัดและประเมินสำหรับนักศึกษาผู้สูงอายุโดยตรง การวิจัยครั้งนี้ จึงสนใจศึกษาเพื่อพัฒนารูปแบบการวัดและประเมินการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาผู้สูงอายุในระบบการศึกษาทางไกล มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาผู้สูงอายุต่อการวัดและประเมินการเรียนรู้ในระบบการศึกษาทางไกล มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช และเพื่อพัฒนารูปแบบการวัดและประเมินการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาผู้สูงอายุดังกล่าว

การวิจัยครั้งนี้ ใช้ระเบียบวิธีวิจัยและพัฒนา (Research and Development) โดยมีขั้นตอนดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาผู้สูงอายุต่อการวัดและประเมินการเรียนรู้

ประชากร คือ นักศึกษาอายุ 60 ปีขึ้นไป ที่เข้ารับการศึกษาศาสตรบัณฑิตที่เปิดสอนในหลักสูตรปริญญาตรี ของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ปีการศึกษา 2559-2562 จำนวน 595 คน กลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย 2 กลุ่มดังนี้ 1) การเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่างคือ นักศึกษาอายุ 60 ปีขึ้นไป จากทุกสาขาวิชาที่เปิดสอนของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช เพื่อศึกษาความคิดเห็นรูปแบบการวัดและประเมินการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาผู้สูงอายุ จำนวน 154 คน และใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ ครอบคลุมทุกสาขาวิชา 2) สำหรับการสัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อเก็บข้อมูลเชิงลึกของนักศึกษาผู้สูงอายุ เพื่อศึกษาข้อมูลเชิงลึกที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนารูปแบบการวัดและประเมินที่เหมาะสม ผู้วิจัยสรุปผลที่ได้จากการดำเนินการวิจัยในระยะที่ 1 เพื่อนำมาพัฒนารูปแบบการวัดและประเมินการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาผู้สูงอายุในระบบการศึกษาทางไกล มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช เพื่อเข้าสู่กระบวนการพัฒนารูปแบบในระยะที่ 2 ต่อไป

ระยะที่ 2 พัฒนารูปแบบการวัดและประเมินการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาผู้สูงอายุในระบบการศึกษาทางไกล

2.1 ขั้นพัฒนารูปแบบ โดยนำร่างรูปแบบฯ ตามขั้นตอนที่ 1 มาดำเนินการสนทนากลุ่ม 2 กลุ่มดังนี้

1. เชิญผู้ทรงคุณวุฒิเข้าร่วมการสนทนากลุ่ม เพื่อให้ความเห็นเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบฯ จำนวน ประกอบด้วย 1) ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษาทางไกล 2) ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษาของผู้สูงอายุ และ 3) ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการวัดและประเมินผล

2. เชิญบุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่ให้บริการนักศึกษาผู้สูงอายุเข้าร่วมการสนทนากลุ่ม เพื่อให้ความเห็นประสบการณ์การปฏิบัติหน้าที่บริการการศึกษาแก่นักศึกษาผู้สูงอายุ

ดำเนินการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดเพื่อพัฒนารูปแบบการวัดและประเมินการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาผู้สูงอายุ เพื่อเข้าสู่การตรวจสอบยืนยันคุณภาพรูปแบบในขั้นตอนต่อไป

2.2 ขั้นตรวจสอบยืนยันคุณภาพรูปแบบ โดยดำเนินการใน 2 ประการ ดังนี้

การตรวจสอบยืนยันจากผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งเป็นผู้บริหารของมหาวิทยาลัย เพื่อพิจารณารับรองรูปแบบดังกล่าว โดยใช้เกณฑ์การตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบ 4 ด้าน คือ มาตรฐานด้านอัตถประโยชน์ (Utility) ความเป็นไปได้ (Feasibility) ความเหมาะสม (Propriety) และความถูกต้อง (Accuracy) และนำข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิ มาปรับรูปแบบการวัดและประเมินการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาผู้สูงอายุ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช จนกระทั่งได้รูปแบบที่มีความเหมาะสมและสมบูรณ์ต่อไป

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาผู้สูงอายุต่อการวัดและประเมินการเรียนรู้ในระบบการศึกษาทางไกล มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

2.2 เพื่อพัฒนารูปแบบการวัดและประเมินการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาผู้สูงอายุในระบบการศึกษาทางไกล มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

3. ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาผู้สูงอายุต่อการวัดและประเมินการเรียนรู้ในระบบการศึกษาทางไกล มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

3.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

การวิจัยนี้ผู้วิจัยเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาผู้สูงอายุจำนวน 154 คน สำหรับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีรายละเอียดดังนี้ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีช่วงอายุระหว่าง 60–65 ปี ร้อยละ 56.00 รองลงมา คือ อายุระหว่าง 66–70 ปี ร้อยละ 24.00 ส่วนใหญ่สมรสแล้ว ร้อยละ 65.33 รองลงมา โสดร้อยละ 12.93 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ประกอบอาชีพอื่นๆ เช่น เกษียณอายุราชการ วิทยากรฝึกอบรมอิสระ ทนายความ นักออกแบบ วิศวกรที่ปรึกษา ผู้ต้องราชทัณฑ์ อาสาสมัครสาธารณสุข และว่างงาน เป็นต้น มากที่สุด ร้อยละ 48.00 รองลงมา คือ ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว ร้อยละ 16.67 จำนวนสมาชิกในครอบครัวที่อยู่ร่วมกันรวมผู้ตอบแบบสอบถาม 2 คนมากที่สุด ร้อยละ 26.67 รองลงมา คือ 3 คน ร้อยละ 25.33 เข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สาขาปัจจุบัน ปีการศึกษา 2560 มากที่สุด ร้อยละ 35.33 กำลังศึกษาในสาขาวิชานิติศาสตร์ มากที่สุด ร้อยละ 34.00 รองลงมา คือ รัฐศาสตร์ ร้อยละ 12.93 ลงทะเบียนเรียนในหลักสูตรปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชไปแล้ว 1-5 ชุดวิชา มากที่สุด ร้อยละ 28.67 รองลงมา 6-10 ชุดวิชา ร้อยละ 22.00 และสอบผ่านแล้วจำนวน 1-5 ชุดวิชา มากที่สุด ร้อยละ 28.67 รองลงมา คือ 6-10 ชุดวิชา ร้อยละ 18.67

เหตุผลที่สนใจศึกษาในระบบการศึกษาทางไกล เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิตมากที่สุด ร้อยละ 84.14 รองลงมา คือ เพื่อให้รู้เท่าทันและการปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม

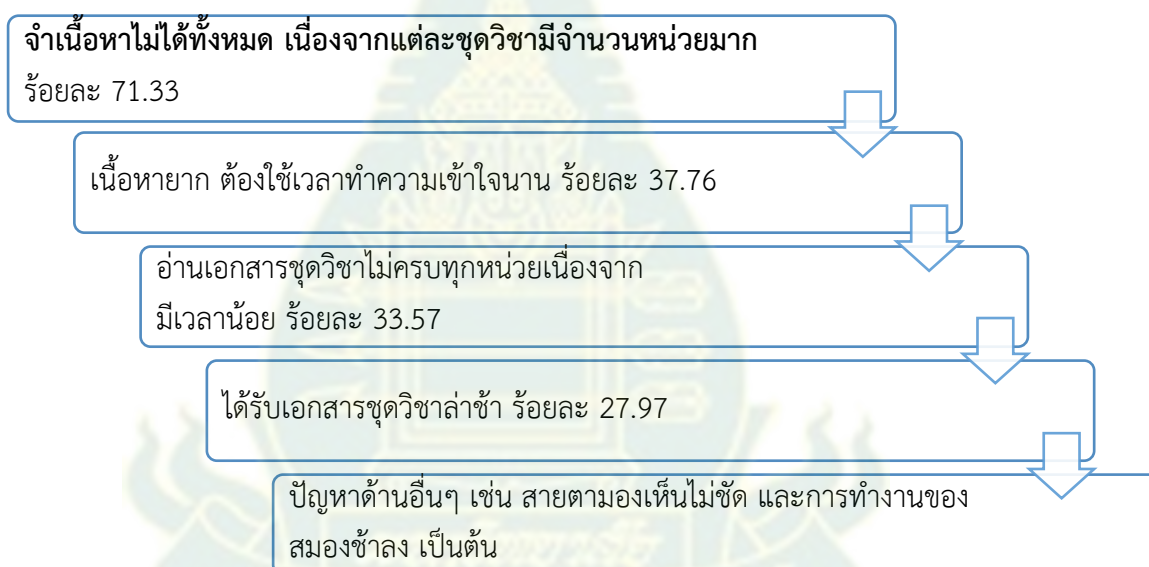

ร้อยละ 73.79 นักศึกษาเกือบทั้งหมดศึกษาเนื้อหาชุดวิชาจากเอกสารการสอนประจำชุดวิชา ร้อยละ 99.31 รองลงมา คือ ศึกษาจากแบบฝึกปฏิบัติประจำชุดวิชา ร้อยละ 71.72 และ ศึกษาจากซีดี/วีซีดี/ซีดีรอมเสียงประจำชุดวิชา ร้อยละ 51.72 ตามลำดับ

3.2 สภาพและความคิดเห็นด้านการวัดและประเมินการเรียนรู้

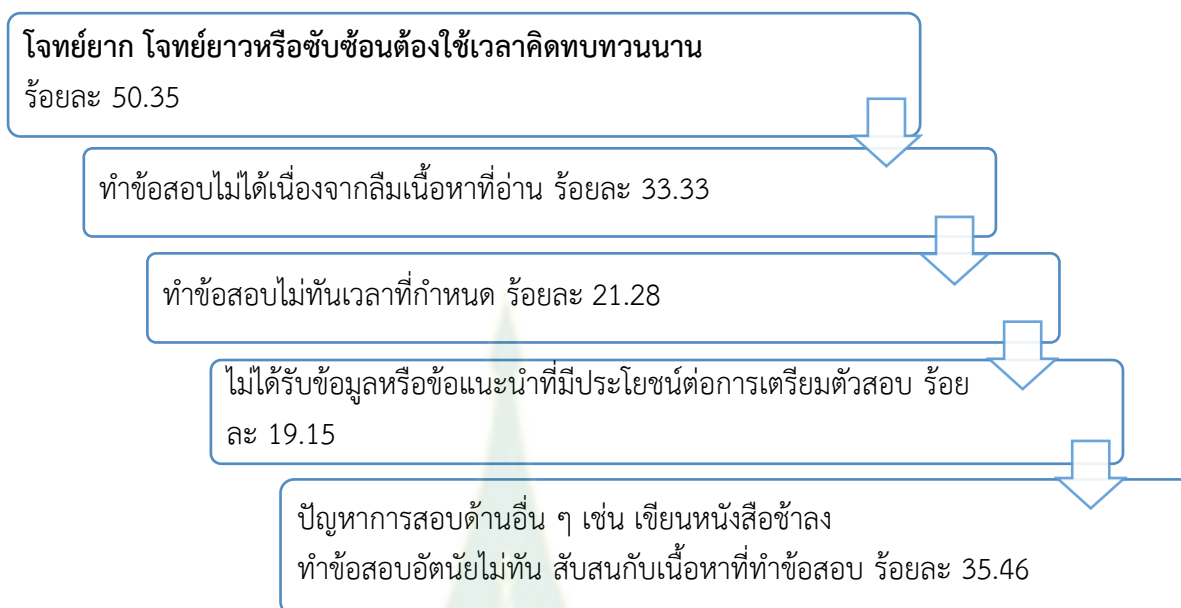
ผู้วิจัยเก็บข้อมูลเกี่ยวกับสภาพและความคิดเห็นการด้านการวัดและประเมินการเรียนรู้กับกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาผู้สูงอายุจำนวน 154 คน โดยแยกเป็นประเด็นย่อยต่าง ๆ ดังนี้

3.2.1 ปัญหาในระหว่างการเรียนรู้ผ่านระบบการศึกษาทางไกลของ มสธ. นักศึกษากลุ่มตัวอย่างระบุว่า ปัญหาที่พบมากที่สุด คือ **จำเนื้อหาไม่ได้ทั้งหมด** เนื่องจากแต่ละชุดวิชามีจำนวนหน่วยมาก ร้อยละ 71.33 รองลงมา เนื้อหายากต้องใช้เวลาทำความเข้าใจนาน ร้อยละ 37.76 อ่านเอกสารชุดวิชาไม่ครบทุกหน่วยเนื่องจากมีเวลาน้อย ร้อยละ 33.57 ได้รับเอกสารชุดวิชาล่าช้า ร้อยละ 27.97 และปัญหาระหว่างการเรียนรู้ในระบบการศึกษาทางไกลของ มสธ.ด้านอื่นๆ เช่น สายตามองเห็นไม่ชัด และการทำงานของสมองช้าลง เป็นต้น ตามลำดับ

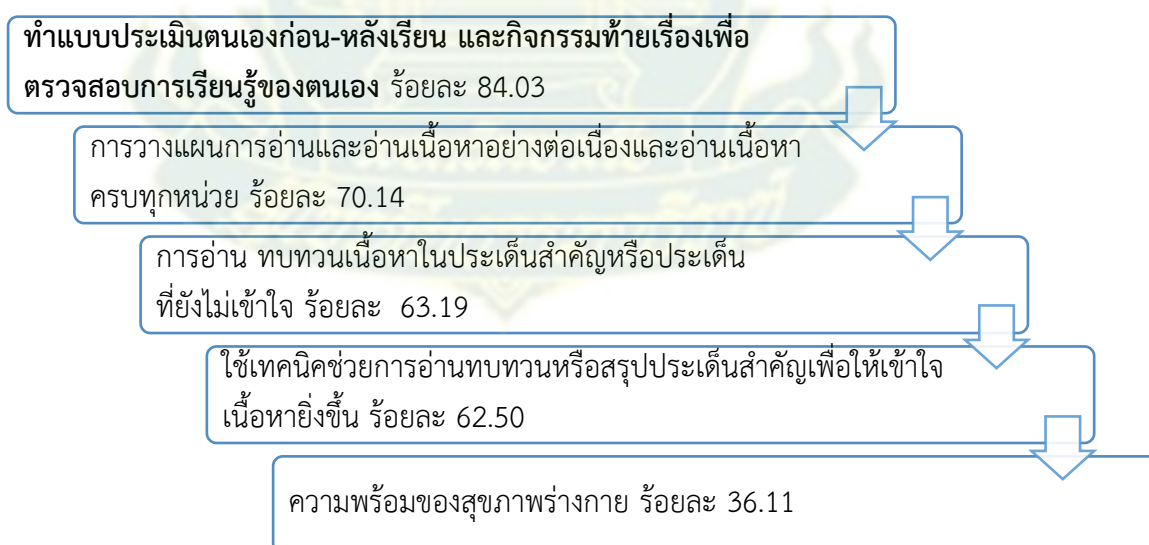
ภาพที่ 2 ปัญหาในระหว่างการเรียนรู้ผ่านระบบการศึกษาทางไกลของ มสธ.

3.2.2 ปัญหาเกี่ยวกับการสอบหรือการวัดและประเมินผลผ่านระบบการศึกษาทางไกลของ มสธ. นักศึกษากลุ่มตัวอย่างระบุว่าปัญหาที่พบมากที่สุด คือ **โจทย์ยาก โจทย์ยาวหรือซับซ้อนต้องใช้เวลาคิดทบทวนนาน** ร้อยละ 50.35 รองลงมา ปัญหาทำข้อสอบไม่ได้ เนื่องจากลืมเนื้อหาที่อ่าน ร้อยละ 33.33 ทำข้อสอบไม่ทันเวลาที่กำหนด ร้อยละ 21.28 ไม่ได้รับข้อมูลหรือข้อแนะนำที่มีประโยชน์ต่อการเตรียมตัวสอบ ร้อยละ 19.15 และปัญหาเกี่ยวกับการสอบด้านอื่น ๆ เช่น เขียนหนังสือช้าลงส่งผลทำให้ข้อสอบอัตรณ์ไม่ทัน สับสนกับเนื้อหาที่ทำข้อสอบควรมีการสรุปเนื้อหาสำคัญของแต่ละวิชา และสอบออนไลน์ที่ผ่านแต่เข้าห้องสอบได้ช้า เป็นต้น ตามลำดับ

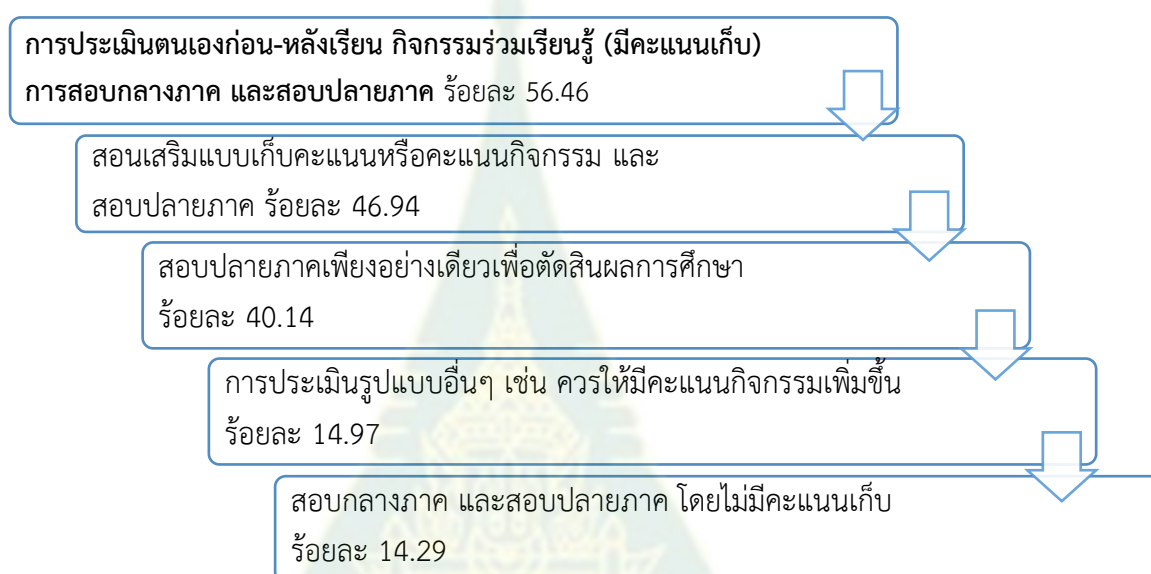
ภาพที่ 3 ปัญหาเกี่ยวกับการสอบหรือการวัดและประเมินผลผ่านระบบการศึกษาทางไกลของ มสธ.

3.2.3 ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการเรียนรู้ของนักศึกษา นักศึกษากลุ่มตัวอย่างระบุว่า ปัจจัยที่ส่งผลมากที่สุด คือ **ทำแบบประเมินตนเองก่อน-หลังเรียน และกิจกรรมท้ายเรื่องเพื่อตรวจสอบการเรียนรู้ของตนเอง** ร้อยละ 84.03 รองลงมา การวางแผนการอ่านและอ่านเนื้อหาอย่างต่อเนื่องและอ่านเนื้อหาครบทุกหน่วย ร้อยละ 70.14 การอ่าน ทบทวนเนื้อหาในประเด็นสำคัญหรือประเด็นที่ยังไม่เข้าใจ ร้อยละ 63.19 ใช้เทคนิคช่วยการอ่านทบทวนหรือสรุปประเด็นสำคัญเพื่อให้เข้าใจเนื้อหายิ่งขึ้น ร้อยละ 62.50 ความพร้อมของสุขภาพร่างกาย ร้อยละ 36.11 และแรงจูงใจและการสนับสนุนจากครอบครัว ร้อยละ 29.17 ตามลำดับ

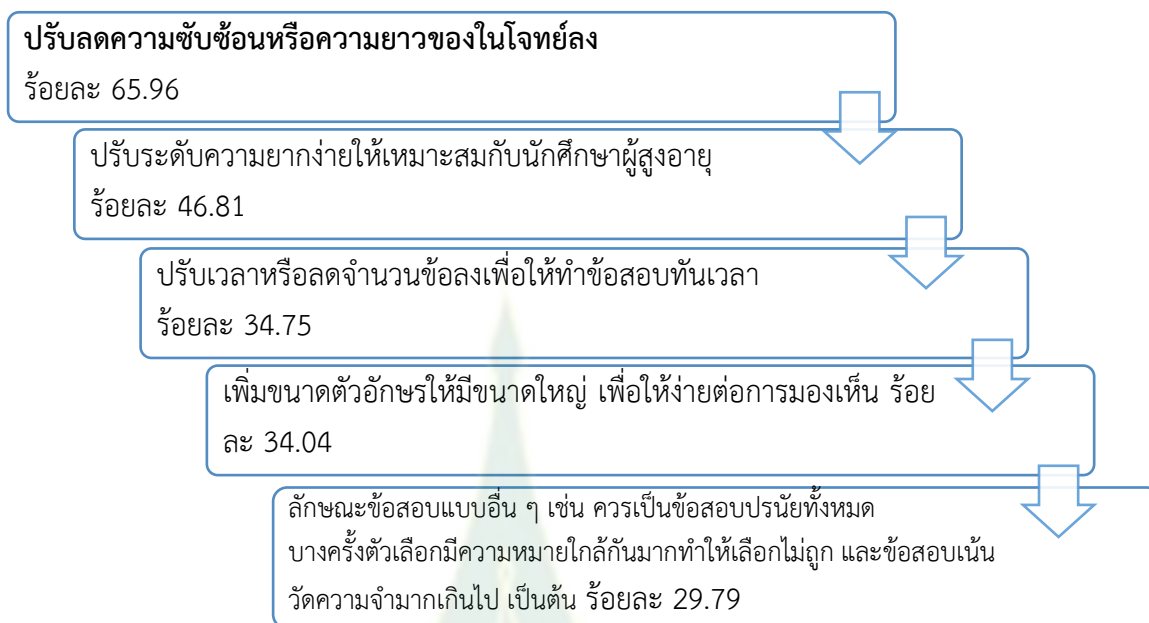
ภาพที่ 4 ปัญหาเกี่ยวกับการสอบหรือการวัดและประเมินผลผ่านระบบการศึกษาทางไกลของ มสธ.

3.2.4 รูปแบบการประเมินการเรียนรู้ผ่านระบบการศึกษาทางไกลที่มีความเหมาะสมกับนักศึกษาผู้สูงอายุ พบว่า นักศึกษากลุ่มตัวอย่างระบุว่าจะรูปแบบที่เหมาะสมมากที่สุด คือ การประเมินตนเองก่อน-หลังเรียน กิจกรรมร่วมเรียนรู้ (มีคะแนนเก็บ) การสอบกลางภาค และสอบปลายภาค ร้อยละ 56.46 รองลงมา สอนเสริมแบบเก็บคะแนนหรือคะแนนกิจกรรม และสอบปลายภาค ร้อยละ 46.94 สอบปลายภาคเพียงอย่างเดียวเพื่อตัดสินผลการศึกษา ร้อยละ 40.14 และสอบกลางภาค และสอบปลายภาค โดยไม่มีคะแนนเก็บ ร้อยละ 14.29 ตามลำดับ

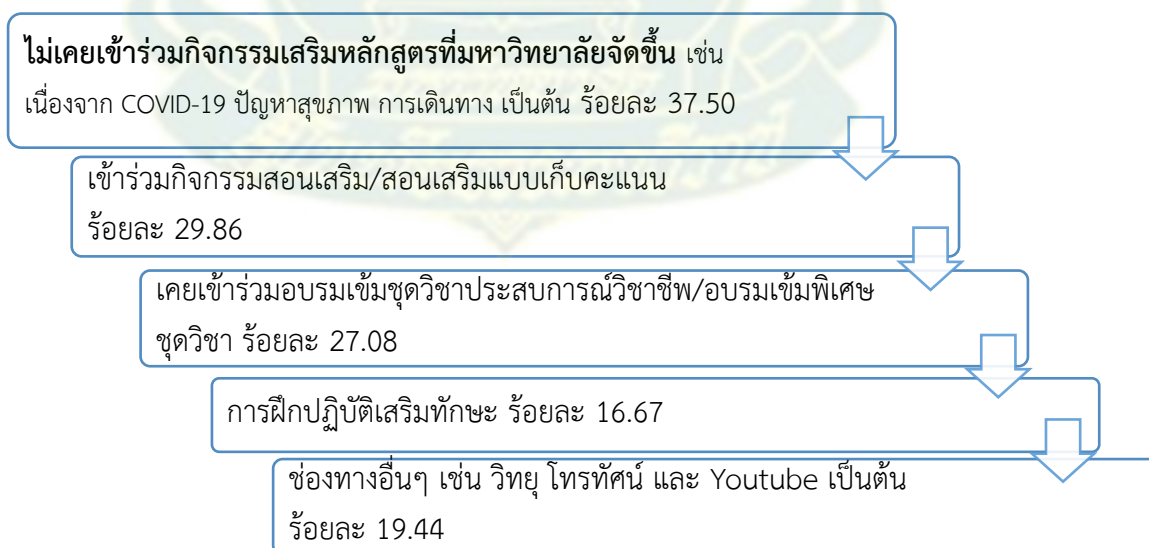
ภาพที่ 5 รูปแบบการประเมินการเรียนรู้ผ่านระบบการศึกษาทางไกลที่มีความเหมาะสมกับนักศึกษาผู้สูงอายุ

3.2.5 ลักษณะข้อสอบที่เหมาะสมกับนักศึกษาผู้สูงอายุ พบว่า นักศึกษากลุ่มตัวอย่างระบุว่า ควรปรับลดความซับซ้อนหรือความยาวของเนื้อหา โจทย์ลง มากที่สุด ร้อยละ 65.96 รองลงมา ปรับระดับความยากง่ายให้เหมาะสมกับนักศึกษาผู้สูงอายุ ร้อยละ 46.81 ปรับเวลาหรือลดจำนวนข้อลงเพื่อให้ทำข้อสอบทันเวลา ร้อยละ 34.75 และเพิ่มขนาดตัวอักษรให้มีขนาดใหญ่ เพื่อให้ง่ายต่อการมองเห็น ร้อยละ 34.04 ตามลำดับ

ภาพที่ 6 ลักษณะข้อสอบที่เหมาะสมกับนักศึกษาผู้สูงอายุ

3.2.6 ประสบการณ์การเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่มหาวิทยาลัยจัดขึ้น พบว่า นักศึกษากลุ่มตัวอย่างระบุว่า ไม่เคยเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่มหาวิทยาลัยจัดขึ้น เช่น เนื่องจากการแพร่ระบาดของโรค COVID-19 และมีปัญหาสุขภาพจึงไม่สะดวกเดินทาง เป็นต้น มากที่สุด ร้อยละ 37.50 รองลงมา เคยเข้าร่วมกิจกรรมสอนเสริม/สอนเสริมแบบเก็บคะแนน ร้อยละ 29.86 เคยเข้าร่วมอบรมเข้มชุดวิชาประสบการณ์วิชาชีพ/อบรมเข้มพิเศษชุดวิชา ร้อยละ 27.08 เข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรอื่นๆ ที่มหาวิทยาลัยจัดขึ้นเนื่องจากไม่สะดวกในการเดินทาง จึงเข้าร่วมกิจกรรมผ่านสื่อต่างๆ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ และ Youtube เป็นต้น ร้อยละ 19.44 การฝึกปฏิบัติเสริมทักษะ ร้อยละ 16.67 และสอนเสริมแบบเข้ม ร้อยละ 15.97 ตามลำดับ

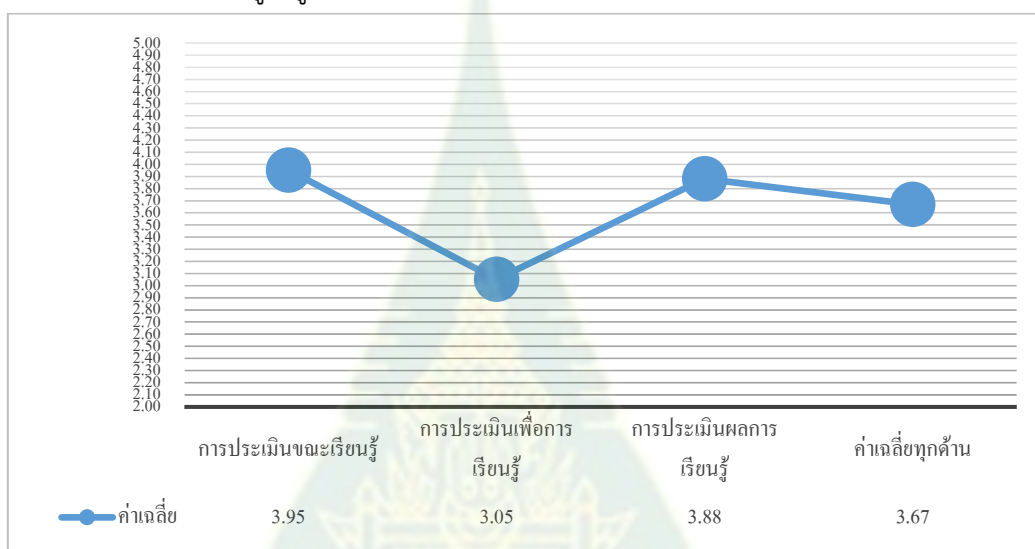

ภาพที่ 7 ประสบการณ์การเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่มหาวิทยาลัยจัดขึ้น

3.2.7 ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการวัดและประเมินการเรียนรู้ด้วยระบบการศึกษา

ทางไกล

นักศึกษาสูงอายุที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อการวัดและประเมินการเรียนรู้ด้วยระบบการศึกษาทางไกลในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($M = 3.67$, $SD = 0.68$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นักศึกษามีความคิดเห็นต่อการประเมินขณะเรียนรู้อยู่ในระดับมาก ($M = 3.95$, $SD = 0.61$) รองลงมาคือการประเมินผลการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก ($M = 3.88$, $SD = 0.70$) และการประเมินเพื่อการเรียนรู้ อยู่ในระดับปานกลาง ($M = 3.05$, $SD = 1.36$)

ภาพที่ 8 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติตนในการวัดและประเมินการเรียนรู้ด้วยระบบการศึกษาทางไกล จำแนกตามกลุ่มอายุผู้ตอบแบบสอบถาม

4. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนและการวัดและประเมินการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาสูงอายุ รายละเอียดดังต่อไปนี้

4.1 ด้านหลักสูตร/กิจกรรมการเรียนการสอน

✚ ควรมีหลักสูตรสำหรับผู้สูงอายุโดยเฉพาะ หรือหลักสูตรระยะสั้น โดยเน้นสาขาวิชาเกี่ยวกับสุขภาพ และการดูแลตนเองสำหรับผู้สูงอายุ

✚ ควรขยายเวลาการเรียนการสอนสำเร็จหลักสูตรสำหรับผู้สูงอายุ จากสูงสุด 8 ปี เป็น 16 ปี โดยไม่ต้องเริ่มต้นเป็นนักศึกษาใหม่ และไม่ต้องเสียเงินโอนวิชาที่สอบได้ ควรกำหนดว่ากี่หน่วยกิตจึงจะได้อนุปริญญาหรือประกาศนียบัตร (อยากให้มีอนุปริญญาหรือประกาศนียบัตรสำหรับนักศึกษาสูงอายุที่อยากเรียนแต่เรียนไม่ไหว หรือเรียนได้ไม่ครบหลักสูตร)

✚ หากพบนักศึกษาคนใดสอบวิชานั้นไม่ผ่านเกิน 6 ครั้ง ควรเชิญมาพบหรือหาวิธีให้นักศึกษาคนนั้นสอบผ่านให้ได้ หรือหากสอบผ่านไม่ได้ ควรปรับหลักสูตรหรือหน่วยกิต เช่น ได้รับ

อนุปรัชญาแทนปรัชญาตรี เนื่องจากบางคนอยากเรียนแต่เรียนไม่ไหว ทำให้เรียนไม่ครบ
หลักสูตร

- ✚ การจัดการหลักสูตร ควรเป็นแบบเรียบง่าย สะดวก ไม่ซับซ้อน สรุปโดยรวม
โครงสร้างหลักสูตร มสธ. ดีแล้ว แต่ยังมีหลักสูตรให้เลือกเรียนน้อย
- ✚ ควรปรับปรุงการเข้าร่วมอบรมเข้มขุดวิชาประสบการณ์วิชาชีพให้เป็นวิธีการ
อย่างอื่นแทน เนื่องจากนักศึกษาที่มีอายุจะมีปัญหาเรื่องการเดินทาง ปัญหาสุขภาพ ฯลฯ
- ✚ ผู้สูงอายุที่มาสมัครเป็นนักศึกษา ควรมีใบรับรองสุขภาพจากแพทย์ด้วย เนื่องจากผู้
ที่มีโรคประจำตัว อัลไซเมอร์ และเส้นเลือดสมองตีบ เพราะอาจเรียนไม่จบหลักสูตรได้
- ✚ หลักสูตรควรกำหนดเนื้อหาสาระความจำเป็นที่ควรเรียนรู้ หรือสรุปสาระสำคัญ
เพื่อประโยชน์ในการทำความเข้าใจ

4.2 ด้านเนื้อหาชุดวิชา

- ✚ เนื้อหาที่เรียนมากเกินไป เนื้อหากว้างมาก ต้องจำมาก ควรปรับลดเนื้อหา
ปัจจุบันมีทั้งหมด 15 หน่วยควรลดเหลือ 10 หน่วย ซึ่งในแต่ละหน่วยยังมีข้อย่อยอีกมาก จึง
ต้องการให้เนื้อหากระชับมากขึ้น เพราะนักศึกษาวัยสูงอายุไม่ค่อยสะดวกในการอ่านตำรา ควร
เป็นเนื้อหาใช้ในการประกอบอาชีพหรือใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้
- ✚ สรุปเนื้อหาหรือเน้นจุดสำคัญเพื่อให้เกิดความเข้าใจเนื้อหาดียิ่งขึ้น หรือสรุป
เนื้อหาในรูปแบบผังความรู้โมทัศน์หรือไดอะแกรมในภาพรวมของชุดวิชา รวมทั้งวิธีการ
นำเสนอควรย่อหน้าหรือเน้นความสำคัญในแต่ละเรื่อง
- ✚ เนื้อหาในชุดวิชาควรมีความถูกต้องและปรับปรุงให้ทันสมัยอยู่เสมอ ทัน
เหตุการณ์ นำไปใช้ประโยชน์ได้ ภาษาที่ใช้นำเสนอ ควรใช้ถ้อยคำที่เข้าใจง่าย ไม่ควรเป็นวิชาการ
มาก
- ✚ ควรปรับปรุงสูตรคำนวณ หรือสูตรเคมีต่างๆ ให้มีความซับซ้อนน้อยลง
เนื่องจากบางสูตรไม่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ในการปฏิบัติจริง และควรเน้นตัวอย่างและ
กรณีศึกษาให้มากขึ้น
- ✚ วิชาคำนวณยากมากโดยเฉพาะ ชุดวิชาสถิติธุรกิจและการวิเคราะห์เชิงปริมาณ
ไม่เคยเรียนสูตรคณิตศาสตร์ ทำให้ยากที่จะเรียนรู้ด้วยตนเอง

4.3 ด้านการวัดและประเมินผล การประเมินผลการเรียนรู้สามารถอธิบายโดยแบ่งออกเป็น 3
องค์ประกอบดังนี้

4.6.1 การประเมินขณะเรียนรู้: เพื่อให้นักศึกษาได้ตรวจสอบการเรียนรู้ของตนเองว่า
มีความรู้เพิ่มขึ้นมากน้อยเพียงใด เช่น การทำแบบประเมินตนเองก่อนเรียน-หลังเรียน และทำ
กิจกรรมท้ายเรื่อง

กลุ่มเป้าหมายผู้ให้ข้อมูลมีความคิดเห็นว่าการฝึกทำแบบประเมินตนเองก่อนเรียน อ่าน เนื้อหาและทำกิจกรรมท้ายเรื่อง และแบบประเมินตนเองหลังเรียน เป็นวิธีที่มีประโยชน์สำหรับ นักศึกษาผู้สูงอายุเนื่องจากสามารถช่วยให้เกิดการเรียนรู้ได้ดี เกิดความเข้าใจบทเรียนเพิ่มขึ้น และ ใช้เป็นแนวทางในการสอบได้ ทั้งนี้กลุ่มเป้าหมายผู้ให้ข้อมูลยังมีมุมมองอื่น ๆ ดังต่อไปนี้

 แบบประเมินที่ใช้สำหรับประเมินตนเองก่อนเรียนและหลังเรียน ควรวัดในสิ่ง เดียวกัน แต่ไม่ควรใช้คำถามหรือโจทย์เหมือนกัน อีกทั้งตัวเลือกซ้ำกันหรือเหมือนกันของแต่ละ หน่วย ซึ่งมีจำนวนอย่างละ 10 ข้อ รวมเป็น 20 ข้อ เพื่อให้นักศึกษาจะได้เรียนรู้แนวทางมุมมอง เพิ่มขึ้นอีกเท่าตัว

 จำนวนข้อคำถามประเมินตนเองก่อนเรียนและหลังเรียนแต่ละหน่วย สำหรับแต่ละ หน่วยจะดูน้อยเกินไปในแต่ละหน่วย การกำหนดสัดส่วนในแบบประเมินตนเอง 10 ข้อ ควรมี 6 ข้อที่ใช้วัดเนื้อหาตามตัวอย่าง และอีก 4 ข้อ เป็นข้อสอบทำทนาย

 แบบประเมินตนเองก่อนเรียน-หลังเรียน ควรมีตัวอย่างคำถามและแนวคำตอบ อัตนัย โดยมีอย่างน้อย 5 ข้อ ในแต่ละชุดวิชาที่มีอัตนัย เพื่อเป็นแนวทางทำข้อสอบของนักศึกษา สูงอายุ

 แบบประเมินตนเองก่อนเรียน-หลังเรียนบางชุดวิชาเฉลยผิด หรือหลายชุดวิชา มีการเฉลยที่ขัดแย้งกัน ผู้สอนควรตรวจสอบให้ดีก่อนนำมาใช้ และหากพบว่ามีเฉลยผิดควรแจ้ง นักศึกษาทราบ ไม่เช่นนั้นนักศึกษาจะเข้าใจผิดตามการเฉลยผิดนั้น ให้ออกข้อสอบแบบฝึกหัดที่ไม่ยาก เข้าใจง่าย ไม่ซับซ้อน

 การประเมินขณะเรียนรู้ในปัจจุบันดีแล้ว แต่ควรเพิ่มจำนวนข้อให้มากขึ้น เพื่อ ครอบคลุมเนื้อหาที่สำคัญ และให้เหมาะสมกับแต่ละหน่วย

4.3.2 การประเมินเพื่อการเรียนรู้: เพื่อปรับปรุงและพัฒนาการเรียนรู้ของนักศึกษา ให้ไปถึง จุดมุ่งหมายการเรียนรู้ตามศักยภาพของแต่ละบุคคล เช่น การเข้าร่วมกิจกรรมสอนเสริม/ สอนเสริมแบบเก็บคะแนน การสัมมนาเข้ม การฝึกปฏิบัติเสริมทักษะ อบรมเข้มชุดวิชาประสบการณ์ วิชาชีพ/อบรมเข้มพิเศษ หรือกิจกรรมเสริมหลักสูตรต่างๆ เพื่อนำข้อเสนอแนะจากอาจารย์มา ปรับปรุงการเรียนรู้ของตนเอง

กลุ่มเป้าหมายผู้ให้ข้อมูลมีความคิดเห็นว่าการจัดกิจกรรมสอนเสริม/สอนเสริมแบบเก็บ คะแนน หรือกิจกรรมเสริมหลักสูตรต่างๆ เป็นสิ่งสำคัญ เนื่องจากหากมีปัญหาหรือไม่เข้าใจในเนื้อหา สาระใดๆ ของเอกสารการสอนจะช่วยให้มีความเข้าใจเนื้อหาได้ดียิ่งขึ้น และช่วยกระตุ้นให้ นักศึกษาได้ปรับปรุงการเรียนรู้แต่ละชุดวิชาของตนเองเป็นอย่างดี ทั้งนี้กลุ่มเป้าหมายผู้ให้ข้อมูลยัง

มีมุมมองอื่น ๆ ที่เป็นข้อมูลที่มีประโยชน์ต่อการปรับปรุงพัฒนาในครั้งต่อไปสำหรับรูปแบบการประเมินเพื่อการเรียนรู้ดังต่อไปนี้

 การเข้าร่วมสอนเสริมแบบเก็บคะแนนหรือสอนเสริมแบบเข้มในฐานะที่เป็นนักศึกษาผู้สูงอายุ ช่วยให้การเรียนเข้าใจเนื้อหาได้มากขึ้นนอกเหนือจากการอ่านตำราและทำความเข้าใจด้วยตนเอง เนื่องจากวัยและความจำกัดถอย จึงมีความจำเป็นต้องทบทวนความเข้าใจในเนื้อหาการเรียนอีกขั้นหนึ่ง และเอกสารที่ได้รับจากการเข้าเรียนสอนเสริมมีประโยชน์มากที่สุด

 ควรจัดให้มีกิจกรรมสอนเสริมในชุดวิชาที่มีความยาก เช่น สถิติ ภาษาอังกฤษ และภาษาจีนเพื่อการสื่อสาร เป็นต้น ควรเพิ่มการสอนเสริมในแต่ละจังหวัด ถึงแม้บางกรณีนักศึกษาจะมีไม่ถึง 15 คน และควรแจ้งวันเวลาสอนให้นักศึกษาทราบด้วย นอกจากนี้ ชุดวิชากฎหมายเป็นวิชาที่ยากเกินกว่าที่จะต้องศึกษาด้วยตนเองต้องเข้าใจแนวคิด การตีความตัวบท มีความซับซ้อน ถ้าได้พูดคุยแลกเปลี่ยนกับอาจารย์ผู้สอนจะได้ผลต่อการเรียนมากยิ่งขึ้น การสอนเสริมของแต่ละวิชา 2-3 ครั้งได้ประโยชน์มาก

 ควรจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่หลากหลาย เช่น มีซีดี/วีซีดีให้นักศึกษาที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมได้ฟังบรรยายจะเป็นประโยชน์หรือถ่ายทอดสดทาง Facebook Live หรือการสอนเสริมผ่าน Internet หรือ E-Learning หรือโซเชียลมีเดีย เป็นต้น จำเป็นอย่างยิ่งเนื่องจากผู้สูงอายุบางคนมีปัญหาสุขภาพและการเดินทาง และควรมีช่องทางที่สะดวกในการสืบค้น

 ควรจัดให้มีกิจกรรมสอนเสริมแบบเก็บคะแนน และกิจกรรมเก็บคะแนนทุกชุดวิชา เพราะสามารถเรียนรู้ได้ดีขึ้นและโอกาสสอบผ่านทุกชุดวิชา ควรมีการเก็บคะแนนการเข้าชั้นเรียน และทำแบบฝึกหัดเพื่อเป็นคะแนนเก็บไปด้วย

 ให้ทำกิจกรรมประจำชุดวิชาเพื่อเก็บคะแนนจะได้มีการตื่นตัวให้ทำการบ้านอยู่เสมอและประสบความสำเร็จในการเรียน และควรเพิ่มคะแนนการทำกิจกรรมหรือรายงานต่างๆ จาก 20% เป็น 30% คือเดิม 20:80 เป็น 30:70 ของแต่ละวิชา แต่ถ้าให้สรุปเนื้อหาทั้ง 15 หน่วยมักจะเขียนตอบไม่ไหว

 ควรจัดให้มีกิจกรรมสอนเสริมและการฝึกให้ตอบคำถามและมีแนวตอบ พร้อมทั้งสรุปเนื้อหาสั้นๆ เพิ่มเติมไว้ทุกวิชาก็ดี เพื่อให้ นักศึกษามีโอกาสถามคำถามที่ยังสงสัยได้ และควรปรับปรุงวิธีการเรียนการสอนในชุดวิชาที่สอบ โดยปรับปรุงให้ทันกับความก้าวหน้าของโลก วิทยาการเปลี่ยนแปลงเร็วมากในปัจจุบัน ควรใช้สื่อเป็นช่องทางให้ความรู้เพิ่มขึ้นหลากหลาย

 การฝึกภาคปฏิบัติและการทดสอบประเมินผลในชุดวิชา 55330 การฝึกปฏิบัติ นวดแผนไทย วิชาเอกการแพทย์แผนไทยบัณฑิต สาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพ ควรอนุญาตให้นักศึกษาเลือกสอบระหว่างการนวดแบบราชสำนักและการนวดแบบเชลยศักดิ์ เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพแพทย์แผนไทยในการเปิดโอกาสให้เลือกก่อนสอบ เพื่อขึ้นทะเบียนเป็นผู้ประกอบโรคศิลปะ ปัจจุบัน มสธ.

กำหนดให้หมวดแบบราชสำนักเพื่อทดสอบภาคปฏิบัติ ซึ่งนักศึกษาผู้สูงอายุจำจุดสัญญาณต่างๆ ไม่ค่อยได้ และต้องใช้พลังนิ้วมือมาก จึงเป็นปัญหาสำหรับนักศึกษาสูงอายุ

4.3.3 การประเมินผลการเรียนรู้: เพื่อตัดสินผลหรือระดับความสำเร็จของนักศึกษาตามเกณฑ์ มาตรฐานที่กำหนดไว้ โดยการนำความรู้และสิ่งที่ได้จากศึกษาจนกระทั่งสอบผ่านในชุดวิชาตามหลักสูตรที่ศึกษาไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันหรือในการทำงาน โดยกลุ่มเป้าหมายผู้ให้ข้อมูลมีความคิดเห็นด้านการประเมินผลการเรียนรู้ตามประเด็นด้านต่างๆ ดังต่อไปนี้

1) ด้านการประเมินผลการเรียนรู้ในภาพรวม

+ **ควรมีแผน ก2 ครอบคลุมชุดวิชา** โดยเฉพาะชุดวิชาด้านกฎหมาย เพราะเนื้อหา มากเกินไป 15 หน่วย โดยเฉพาะอรรถนัย จะออกข้อสอบยากเกินไปสำหรับผู้สูงอายุที่อ่านหนังสือไม่ทัน เช่น ชุดวิชาทางกฎหมายซึ่งมีความยากในการทำ ความเข้าใจมาตราที่มีจำนวนมาก

+ เนื่องจากผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีปัญหาคล้ายกันคือด้านสุขภาพ เกี่ยวกับ ความจำ และการใช้สายตานานเกิน 1 ชั่วโมง ความเชื่องช้า การพูด และโรคร้ายไข้เจ็บประจำทุก คน จะมีผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การประเมินผลนักศึกษาควรจะมีโอกาสเลือก เช่น กรณีสอบภาคปกติแล้วสอบไม่ผ่าน การสอบซ่อมอาจให้เลือกสอบแบบส่งกิจกรรมแทน หรือมี กิจกรรมเสริมหลักสูตรมากกว่าเน้นทฤษฎี โดยการลงมือทำแล้วมีคะแนนเก็บ หรือควรมีคะแนนเก็บ ระหว่างภาคโดยการทำการบ้านส่งอย่างน้อย 30%

+ การประเมินผลการเรียนรู้ในภาพรวมประเมินผลได้ดีมาก ออกข้อสอบได้ ครอบคลุมในเนื้อหาสาระที่สำคัญ รวมทั้งครอบคลุมเอกสารการสอนทั้งเล่ม แต่ละมีข้อสอบบางข้อ โจทย์อาจลงรายละเอียดมากเกินไป

+ การประเมินควรเน้นการนำความรู้ไปปฏิบัติได้จริง โดยเน้นภาคปฏิบัติจริง ประกอบ เช่น การนำความรู้ไปใช้กับเกษตรกรในพื้นที่ การแนะนำการเป็นวิทยากร การจัดการ ฟาร์มหรือศูนย์การเรียนรู้ประจำหมู่บ้าน ตำบล เป็นต้น จึงเกิดคุณค่าต่อนักศึกษาและบุคคลอื่นที่ทำการเกษตร

+ ผู้สูงอายุจะเรียนรู้จากประสบการณ์เดิม (Prior Knowledge) ร่วมกับเนื้อหา ในบทเรียน ดังนั้นการวัดประเมินผู้สูงอายุควรพิจารณาการประมวลผลเป็นแนวคิดของตนเอง เพื่อนำไปปรับใช้กับกิจกรรมหรือการดำเนินชีวิต ไม่ควรมุ่งที่ผลการเรียนรู้ตามหลักวิชามากนัก

+ เนื่องจากเนื้อหาหมักหมมในการสอบทั้งกลางภาคและปลายภาค ดังนั้นควรมี การแนะนำนักศึกษาในสิ่งที่จะประเมินให้แคบลงในข้อสอบปรนัย เพราะบางบทเนื้อหา มี รายละเอียดมาก ข้อสอบมักถามในรายละเอียด เช่น ชุดวิชาไทยศึกษาถามว่า รูปปั้นนี้อยู่จังหวัด

ใด ฯลฯ ซึ่งน่าจะไม่ใช่วิธีการประเมินความเข้าใจเนื้อหา แต่เป็นการวัดความจำชั่วคราว ซึ่งไม่มีประโยชน์เลยที่ออกข้อสอบลักษณะนี้

2) ด้านลักษณะข้อสอบ

1) สำหรับข้อสอบปรนัย นักศึกษาสูงอายุมีประเด็นเสนอแนะดังต่อไปนี้

○ **ปรับลดความซับซ้อนของโจทย์ลง** หรือลดคำถามกำกวมยากต่อการตีความ สำหรับคำถามที่มักถามว่า ข้อใดใช่/ไม่ใช่ ในคำตอบที่ปฏิเสธหรือปฏิเสธข้อปฏิเสธ หรือ โจทย์เชิงซ้อน ทำให้สับสน กระทบต่อเวลาในการทำข้อสอบ ทำข้อสอบไม่ทัน

○ **ควรปรับลดความยาวของโจทย์** เนื่องจากต้องใช้เวลาในการทำความเข้าใจ และสายตาเมื่อยล้า

○ **ควรเป็นข้อสอบปรนัยเป็นแบบ 4 ตัวเลือก** ตัวเลือกบางข้อส่วนมากใช้คำตอบ ข้อ 1 และ 2 ถูก หรือข้อ 1 2 และ 3 ถูก อย่างนี้ถือว่าตัวเลือกไม่ครอบคลุมโจทย์ที่ถาม ควรใช้ให้ครบ หรือเปลี่ยนรูปแบบการออกข้อสอบเป็นแบบเติมคำในช่องว่าง หรือการจับคู่บ้างก็ได้จะได้ข้อสอบที่หลากหลายขึ้น

○ **ควรปรับระดับความยากง่ายของโจทย์ให้เหมาะสมกับผู้สูงวัย** เนื่องจากปัญหาความจำอ่านแล้วอาจจะลืมสิ่งที่อ่านผ่านมา อ่านไม่เข้าใจ ทำไม่ทันเวลา

○ **ควรใช้ภาษาที่อ่านเข้าใจง่าย** หรือปรับลดข้อสอบที่เป็นภาษาที่เป็นทางวิชาการมากเกินไปลง

✚ ข้อสอบควรเน้นการประเมินทักษะด้านความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินค่า เพื่อสร้างความเข้าใจต่อการเรียนรู้ ไม่ควรเป็นข้อสอบที่เน้นความจำ

✚ **ลักษณะข้อสอบที่ใช้สอบปลายภาค ข้อสอบปรนัยไม่ควรเกิน 100 ข้อ** ข้อสอบแต่ละข้อไม่ควรยาวเกินไป ใช้เวลาประมาณ 3 ชั่วโมงการวัดผลการสอบ หากทำข้อสอบถูก 50 ข้อถือว่าสอบผ่าน

✚ วิชาทางด้านกฎหมายควรปรับการออกข้อสอบปรนัยเป็น 60 ข้อ(60 คะแนน) ส่วนใหญ่เมื่อดูตำรา 1-2 รอบ จะสามารถทำข้อสอบได้ และจะเป็นตัวช่วยได้มาก

✚ **ปรับลดข้อสอบแบบอัตนัยจำนวน 3 ข้อ เป็น 2 ข้อ (40 คะแนน)** และเพื่อเป็นมาตรฐานข้อสอบขอเน้นกฎหมายที่เป็นตัวอย่างตามข้อ 1 มีประมาณ 7-8 ตัวอย่างหรือมากกว่า เน้นเฉพาะมาตราที่จะออกสอบ ตัวโจทย์หรือคำตอบตามอาจารย์ที่จะออกสอบเป็นผู้กำหนด **นักศึกษาที่สอบไม่ผ่านมักจะติดขัดหรือมีปัญหาการทำข้อสอบอัตนัยกันมาก คือการท่องจำข้อกฎหมายตามมาตรา** ถ้าทำให้การท่องจำกฎหมายแคบลงจะเป็นผลให้การท่องจำข้อกฎหมายได้ดียิ่งขึ้น

✚ **ควรขยายตัวอักษรใหญ่ให้มากกว่าเดิม** ตัวอักษรควรเข้มมากกว่านี้ หมึกจางไป

✚ **ควรออกข้อสอบแนวปรนัยให้มากขึ้นและลดข้อสอบอัตนัยให้น้อยลงจะเป็น** การดีต่อผู้สูงอายุ ในการสอบวัดผลความรู้ในการออกข้อสอบ โดยข้อสอบอัตนัยเน้นเฉพาะเนื้อหาหลัก ที่สำคัญซึ่งจะเป็นการบรรเทาความเคร่งเครียดในการตอบข้อสอบเชิงอัตนัยลงไปได้

✚ **ข้อสอบอัตนัยจะสอดคล้องกับการศึกษาของผู้สูงอายุ** ในกรณีที่นักศึกษา สามารถใช้ประสบการณ์ชีวิตเพื่อตอบคำถามได้เป็นอย่างดี

3) ด้านระยะเวลาและปัญหาการทำข้อสอบ

✚ **ข้อสอบอัตนัยทำไม่ทันเวลา เขียนไม่ครบเนื้อหา โดยเฉพาะชุดวิชากฎหมายที่** ต้องจำมาตรา และใช้เวลาในการทำข้อสอบและวิเคราะห์หาคำตอบ อีกทั้งเขียนหนังสือได้ช้าลง เนื่องจาก วัยและสายตา

✚ **เวลาในการสอบข้อสอบ ภาคการศึกษาที่ 2** อยากให้เพิ่มเวลาทำข้อสอบเหมือน สอบภาคปกติ เพราะทำข้อสอบอัตนัยเขียนไม่ทัน

✚ **ทำแบบทดสอบนานๆ ร่างกายอ่อนล้า** ทำให้ทำข้อสอบได้ไม่มีประสิทธิภาพ ความสามารถในการจำเนื้อหาน้อย

4) ด้านเกณฑ์การให้คะแนน/ตัดสินผล

✚ **ควรปรับเกรดจาก H-S-U เป็น A, B, C, D, F ที่เป็นมาตรฐานสากล** เนื่องจาก เกรดแบบ H-S-U เมื่อนำมาเทียบกันจะเกิดช่วงห่างมากเกินไป คือ คะแนน 60-74 เกรด 2.3 คะแนน 75 ได้เกรด 4.0 เช่น คนที่ได้คะแนน 74 คะแนน ก็ได้เกรด 2.3 แต่คนที่ได้ 75 ได้เกรด 4 แต่ห่างจาก 74 แค่ 1 คะแนนถือว่าไม่ยุติธรรม คะแนนห่างกันแค่คะแนนเดียว แต่เกรดต่างกันราวฟ้ากับดิน

✚ **หากเป็นไปได้ การประเมินผลแบ่งเป็นระดับย่อย A, B+, B, C+, C, D+, D และ F** จะทำเกรดค่อนข้างดี (ไม่คิด F) เช่น บางคนได้ 74 คะแนนจาก 100 คะแนน ควรได้ B+ = 3.5 แต่ ปัจจุบันเราได้แค่เกรด S = 2.30 เท่านั้น ความจริงขาดแค่ 1 คะแนน จะได้ H หรือ A = 4.00

✚ **ถ้าเป็นไปได้ควรมีผลเป็นคะแนนให้นักศึกษาทราบด้วย** บางครั้งนักศึกษาได้ U หรือ S แต่ไม่รู้ว่าได้กี่คะแนน อาจจะไปเพียง 1-2 คะแนนเท่านั้น หากทราบผลจะได้นำไป ปรับปรุงการเรียนของตัวเอง หรือถ้าคะแนนใกล้ H จะได้มีความมานะพยายามมากยิ่งขึ้น

✚ **เพื่อเป็นการสร้างขวัญกำลังใจแก่นักศึกษาสูงอายุในการศึกษาอย่างต่อเนื่อง** ควรปรับเกณฑ์การให้คะแนนและตัดเกรดให้เหมาะสมกับนักศึกษาสูงอายุ เมื่อนักศึกษาลงทะเบียน วิชาเดิมมา 4 ครั้งแล้วสอบไม่ผ่าน ขอให้พิจารณาให้ความช่วยเหลือเป็นกรณีพิเศษ

✚ **นักศึกษาสูงอายุ ควรมีคะแนนบวกตามแต่สมควรที่มหาวิทยาลัยกำหนด** อาจ บวก 2% หรือ 5% นำไปบวกกับผลสอบแต่ละชุดวิชา เพื่อให้ นักศึกษามีโอกาสสอบผ่านสูง เพราะ นักศึกษารุ่นนี้ไม่เน้นเอาผลไปประกอบการทำงานมากนัก แต่นำความรู้มาเสริมชีวิตให้ทันสมัยเท่านั้น

5) ด้านการสอบออนไลน์

✚ ระบบสอบออนไลน์ มีเงื่อนไขมาก เช่น การยืนยันตัวตนมีความยุ่งยาก ขนาดภาพใหญ่เกินไปก็เข้าสู่ระบบไม่ได้ (800*1,100 pixel) การให้นักศึกษาทดสอบระบบแรกๆ มีปัญหามาก ระบบล่มไม่สามารถเข้าทดสอบหรือเรียนรู้ระบบได้

✚ การสอบทาง Online กังวลหลายเรื่อง 1) กลัวสัญญาณอินเทอร์เน็ตมีปัญหา ระหว่างสอบ 2) การเคลื่อนไหวตัว กังวลว่าจะเป็นการทุจริต

✚ การพัฒนาวิธีการสอบออนไลน์ไม่ควรกำหนดเงื่อนไข (Constraints) ที่ไม่จำเป็นมากจนเกินควร และไม่ใช้หลักการที่แท้จริงในการวัดผล ความสุจริตของนักศึกษาที่แท้จริง นักศึกษาอาจไม่เข้าใจวิธีการในตอนแรกๆ กว่าที่จะเรียนรู้ได้ก็เสียโอกาสไปมาก เช่น การใช้ระบบ Cisco Webex ต้องเข้าก่อนเวลา 30 นาที แต่ในทางปฏิบัติจริงกำหนด Meeting ของระบบต้องเข้าตรงเวลาเข้าก่อนระบบก็ไม่เปิดใช้งานไม่ได้

✚ การทดสอบทางออนไลน์ ระบบยังไม่สมบูรณ์ มีผลต่อการสอบของนักศึกษา

6) ด้านสถานที่สอบ/การเดินทางมาสนามสอบ

✚ การจัดสอบในแต่ละสนามสอบควรจัดห้องสอบเช่นเดียวกับห้องสอบสำรองไว้สำหรับนักศึกษาสูงอายุ เช่น โต๊ะ และเก้าอี้แบบผู้ใหญ่ (ไม่ใช่นักเรียนประถม มัธยมต้น) ควรมีแสงสว่าง พัฒลมระบายอากาศเพียงพอ ห้องควรอยู่ชั้นล่างไม่ต้องขึ้นบันไดสูง

✚ ถ้าเป็นไปได้ควรขยายสถานที่สอบเพิ่มเติมในระดับอำเภอ เช่น ที่โรงเรียนประจำอำเภอ การเดินทางจะสะดวกมากกว่า โอกาสพลาดมีน้อยโดยเฉพาะการเดินทาง

✚ ควรจัดสอบน้อยครั้ง เนื่องจากเดินทางลำบาก

✚ สถานที่สอบ ห้องสอบมืดไป แสงสว่างไม่เพียงพอ มองไม่ค่อยเห็น

7) ด้านการแจ้งผลสอบ

ผลสอบที่เป็นเอกสารส่ง ข้าควรแจ้งให้นักศึกษาทราบเร็วกว่านี้ ถึงแม้จะแจ้งนักศึกษาให้ตรวจสอบได้ทางคอมพิวเตอร์ แต่นักศึกษาผู้สูงอายุส่วนใหญ่ไม่สะดวกเนื่องจากพันว้ยในการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่แล้ว

4.4 ด้านสื่อการเรียนการสอน

✚ เอกสารชุดวิชาควรปรับปรุงใหม่ ตัวหนังสือเล็กและหมึกจาง กระดาษที่ใช้พิมพ์ควรมีสีขาว ไม่ใช่สีเหลือง ใช้กระดาษคุณภาพดี ไม่ขรุขระง่าย ควรปรับปรุงและเน้นตัวอักษรให้หนาหรือเข้ม เนื่องจากเป็นอุปสรรคต่อการเรียนของนักศึกษาสูงอายุ โดยเฉพาะการอ่านในช่วงเวลา กลางคืน ส่งผลให้อ่านน้อยลง และควรจัดทำให้อ่านเข้าใจง่าย

❖ ซีดี/วีซีดี/ซีดีรอมเสียงประจำชุดวิชาที่จัดส่งมาให้ นั้น ควรจัดทำสำหรับใช้งานเปิดครั้งเดียวบรรยายไปจนจบเนื้อหาเลยไม่ต้องเปิดหลายครั้ง เช่น บรรยายหน่วยที่ 1-15 และควรจัดให้มีทุกชุดวิชา เพื่อเป็นการสรุปเนื้อหาสาระสำคัญของแต่ละหน่วย และเสริมความเข้าใจได้ดียิ่งขึ้น

❖ **ควรทำชุดวิชาผ่าน e-Learning ทุกวิชา** เพื่อให้นักศึกษาเข้าไปทบทวนได้ เกิดการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศให้เป็นประโยชน์ และช่วยเสริมความเข้าใจเนื้อหาได้ดียิ่งขึ้นด้วย

❖ **ควรแนะนำการเรียนผ่านสื่อต่างๆ เพิ่มขึ้น** ที่สามารถเข้าใจง่ายขึ้นเพิ่มขึ้นกว่าเดิมและมีตารางแนะนำการศึกษาว่ามีอะไรสอนวันไหนบ้าง

❖ **การสืบค้นสื่อต้องเข้าถึงได้มีประสิทธิภาพ ง่าย สะดวก มีสื่อการสอน** หลากหลาย ทั้งนี้หากสื่อมีปัญหาข้อสงสัยต้องได้รับการแก้ไขโดยทันที

4.5 ด้านการติดต่อประสานงาน

❖ **ควรมีการช่องทางการดูแลนักศึกษาสูงอายุ** คอยช่วยเหลือ เสริมแรงใจ อำนวยความสะดวก รวมทั้งซักถามปัญหาต่างๆ โดยให้ข้อมูลที่เข้าใจง่ายและเป็นประโยชน์ต่อนักศึกษาสูงอายุ เพื่อกระตุ้นการเรียนรู้ให้มีศักยภาพ

❖ **การติดต่อสื่อสารสำหรับนักศึกษาสูงอายุ** ยังจำเป็นที่ต้องใช้ช่องทางเอกสาร/จดหมาย/สื่อต่างๆ

❖ **การติดต่อสื่อสารผ่านช่องทาง Internet ควรให้ง่าย** สะดวกต่อการติดต่อสื่อสารและเข้าถึงข้อมูล ไม่ต้องมีขั้นตอนมากมาย เพราะผู้สูงอายุส่วนใหญ่ไม่ชำนาญในการใช้งานคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ ควรมีการแจ้งเตือนและวิธีการติดต่อที่ชัดเจนและเข้าใจง่าย

❖ **การจัดส่งเอกสารการสอนยังมีปัญหาเอกสารส่งถึงล่าช้ามาก**

❖ **ได้รับเอกสารการสอนค่อนข้างช้า** โดยลงทะเบียนแล้วยังไม่ได้รับเอกสาร อาจต้องค้นหาเอกสารการสอนแบบ PDF ใน e-Learning

❖ **การติดต่อสื่อผ่าน Line@ของศูนย์บริการ** เป็นสิ่งดี ควรส่งเรื่องความรู้หรือช่วยให้ข้อมูลต่างๆ ที่จะเป็นแนวทางในการเรียนรู้จะเป็นประโยชน์

❖ **ควรมีระบบการเตือนว่าถึงเวลาต้องลงทะเบียนเรียนแล้ว** หรือขอให้ตรวจสอบการลงทะเบียน

❖ **ควรมีช่องทางแลกเปลี่ยนประสบการณ์** เพื่อเป็นแนวทางการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาที่เข้ารับการศึกษาและประเมินผลการเรียนรู้ไปพร้อมกัน

✚ ควรมีช่องทางให้นักศึกษามีโอกาสซักถามหรือถามข้อมูลจากอาจารย์ประจำ
 ชุติวิชาโดยตรงบ้าง เช่น ไลน์กลุ่ม หรือจัดเจ้าหน้าที่รับโทรศัพท์รับฝากให้อาจารย์เขียนหรือแจ้ง
 ตอบให้นักศึกษาทราบทางใดทางหนึ่ง

4.6 ด้านการให้คำปรึกษาและช่วยเหลือนักศึกษา

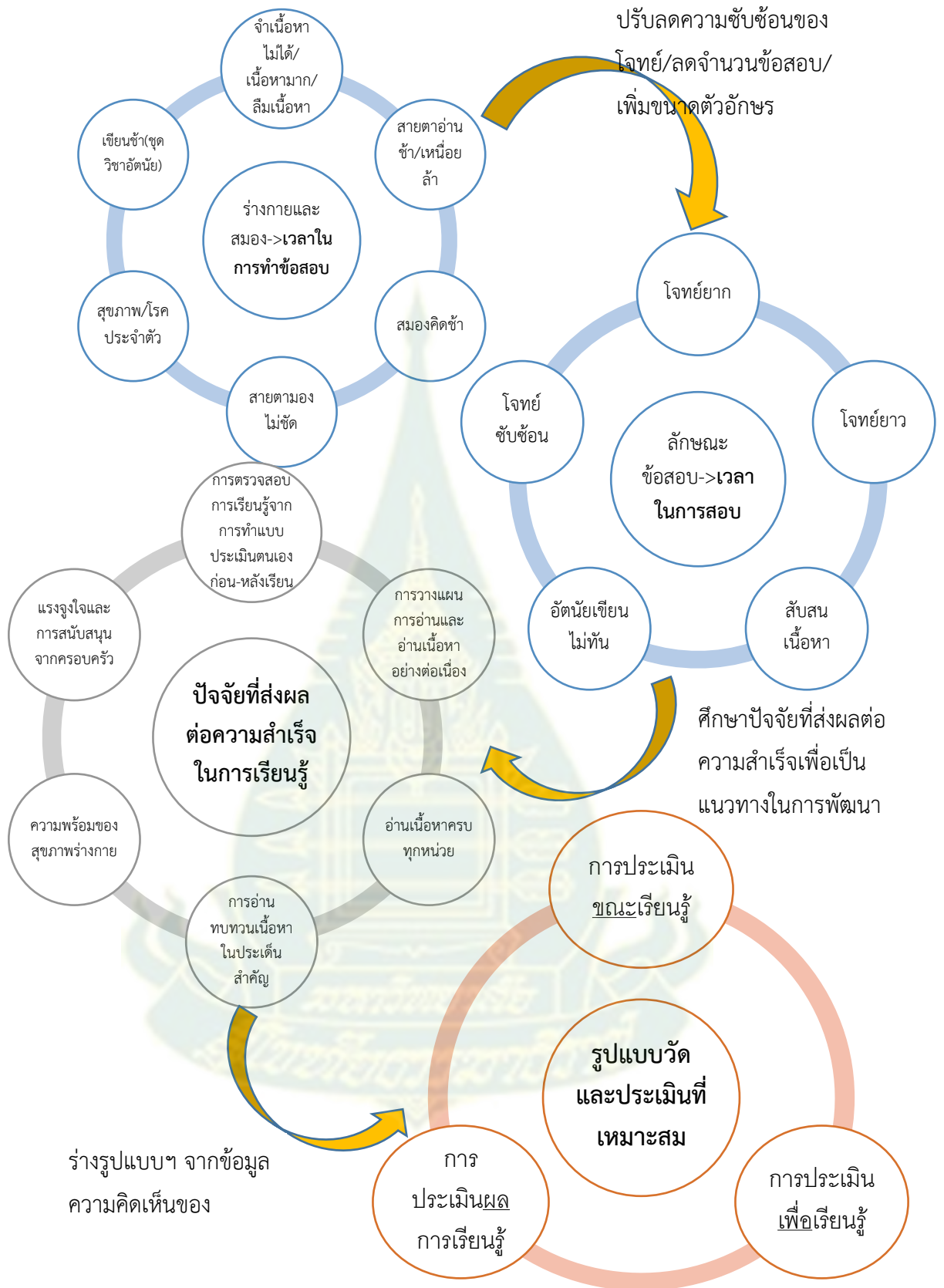
✚ ควรมีอาจารย์ที่ปรึกษาที่นักศึกษาขอความช่วยเหลือได้ตลอดเวลา ในขณะที่
 ศึกษาอยู่ ด้วยเทคโนโลยีสมัยใหม่ทำให้ผู้สูงอายุตามไม่ทันแล้ว

✚ ควรจัดให้มีกิจกรรมพบปะแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างนักศึกษากับอาจารย์ปี
 ละครั้ง ๆ ละ 2-3 วัน เพื่อความคุ้นเคยระหว่างอาจารย์กับนักศึกษา จะเป็นบำเพ็ญ
 สาธารณประโยชน์ ทศนศึกษา โดยค่าใช้จ่ายเป็นความร่วมมือระหว่างนักศึกษากับมหาวิทยาลัย
 หรือนักศึกษาฝ่ายเดียว

✚ ควรให้ศูนย์วิทยบริการและชุมชนสัมพันธ์ให้ความสะดวกแก่นักศึกษาสูงอายุ
 มากกว่าเดิม โดยศูนย์ที่อยู่ใกล้ควรต้องมาให้การดูแลนักศึกษาเดือนละครั้ง

ภาพ สรุปความเชื่อมโยงของปัญหาสู่การพัฒนาในรูปแบบฯ

ประเด็นคำถามการสนทนากลุ่ม
ความเห็นเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการวัดและประเมินการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาผู้สูงอายุ
ในระบบการศึกษาทางไกล

1. ปัญหาเกี่ยวกับการเรียนการสอน และการวัดและประเมินนักศึกษาสูงอายุในสาขาวิชาหรือหน่วยงานของท่าน มักพบในประเด็นใด หรือจากเอกสารประกอบการสนทนากลุ่มที่แนบมานี้ ท่านพบปัญหาที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบของท่านอย่างไร

---

2. จากข้อ 1. ท่านมีแนวทางแก้ไขหรือให้ความช่วยเหลือนักศึกษาสูงอายุอย่างไรบ้าง

---

3. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินด้วยวิธีการทำแบบประเมินตนเองก่อนเรียน-หลังเรียน ทำกิจกรรมท้ายเรื่อง และอื่นๆ (ซึ่งเป็นการประเมินขณะเรียนรู้: เพื่อให้นักศึกษาได้ตรวจสอบการเรียนรู้ของตนเองว่ามีความรู้เพิ่มขึ้นมากน้อยเพียงใด) ควรพัฒนาให้เหมาะสมกับนักศึกษาสูงอายุอย่างไร

---

4. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินด้วยวิธีการสอนเสริม/สอนเสริมแบบเก็บคะแนน หรือ กิจกรรมเสริมหลักสูตรอื่นๆ (ซึ่งเป็นการประเมินเพื่อเรียนรู้: เพื่อปรับปรุงและพัฒนาการเรียนรู้ของ นักศึกษาให้ไปถึงจุดมุ่งหมายการเรียนรู้ตามศักยภาพของแต่ละบุคคล) ควรพัฒนาให้เหมาะสมกับ นักศึกษาสูงอายุน้อย่างไร

---

5. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินด้วยวิธีการสอบ เช่น ลักษณะข้อสอบ เกณฑ์การให้ คะแนนและการตัดสินผล การจัดสอบทั้งแบบออนไลน์/สนามสอบ และการแจ้งผลสอบ (ซึ่งเป็นการ ประเมินผลการเรียนรู้: เพื่อตัดสินผลหรือระดับความสำเร็จของนักศึกษาตามเกณฑ์มาตรฐานที่ กำหนดไว้) ควรพัฒนาให้เหมาะสมกับนักศึกษาสูงอายุน้อย่างไร

---

6. ตามความคิดเห็นของท่าน หลักสูตร กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน และ การวัดและประเมินผลในระบบการศึกษาทางไกล ที่ช่วยให้เกิดการเรียนรู้และเหมาะสมกับนักศึกษา สูงอายุควรมีลักษณะอย่างไร

---

7. ข้อเสนอแนะอื่นๆ

ความเห็นเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการวัดและประเมินการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาผู้สูงอายุ
ในระบบการศึกษาทางไกล จากการสนทนากลุ่ม (สำหรับบุคลากร)

1) นักศึกษาสูงอายุที่มาติดต่อท่านโดยส่วนใหญ่ที่มาติดต่อในเรื่องอะไร เช่น การลงทะเบียนเรียน การเลือกแผนการเรียน กำหนดการสอบ การเลือกและเปลี่ยนแปลงสนามสอบ ลักษณะข้อสอบ เกณฑ์การตัดสินผลสอบ เป็นต้น

---

2) ปัญหาโดยส่วนใหญ่ที่นักศึกษาสูงอายุประสบและมักจะมาขอความช่วยเหลือ โดยเฉพาะเกี่ยวกับด้านการวัดและประเมินผล มีปัญหาใดบ้าง และท่านมีแนวทางแก้ไขหรือให้ความช่วยเหลืออย่างไรบ้าง

---

3). ช่องทางที่ท่านคิดว่าสะดวกและเหมาะสมในการติดต่อประสานหรือให้คำแนะนำแก่นักศึกษาสูงอายุ ในการแจ้งกิจกรรมต่างๆ เช่น การสอบ การลงทะเบียน และการสอนเสริม เป็นต้น ควรเป็นช่องทางใด เพราะเหตุใด

---

4. ความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการประเมิน: การประเมินขณะเรียนรู้ สำหรับนักศึกษา
สูงอายุ เช่น ทำแบบประเมินตนเองก่อน-หลังเรียน และกิจกรรมท้ายเล่มเพื่อตรวจสอบการเรียนรู้ของ
ตนเอง ควรเป็นอย่างไร และควรพัฒนาอย่างไรให้เหมาะกับนักศึกษาสูงอายุ

---

5. ความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการประเมิน: การประเมินเพื่อการเรียนรู้สำหรับนักศึกษา
สูงอายุ เช่น การเข้าร่วมกิจกรรมสอนเสริม/สอนเสริมแบบเก็บคะแนน หรือทำแบบกิจกรรมเก็บ
คะแนน หรือกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่มหาวิทยาลัยจัดให้ ควรเป็นอย่างไร และควรพัฒนาอย่างไรให้
เหมาะกับนักศึกษาสูงอายุ

---

6. ความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการประเมิน: การประเมินผลการเรียนรู้สำหรับนักศึกษา
สูงอายุ เช่น ลักษณะข้อสอบ โครงสร้างและเกณฑ์การให้คะแนน การตัดสินผล รูปแบบการสอบ
สนามสอบและการแจ้งผลสอบ ควรเป็นอย่างไร และควรพัฒนาอย่างไรให้เหมาะกับนักศึกษาสูงอายุ

---

7. ท่านคิดว่าปัจจัยสำคัญที่ทำให้นักศึกษาสูงอายุสามารถเรียนจนประสบความสำเร็จได้ตาม
เป้าหมาย คือสอบผ่านแต่ละชุดวิชาหรือสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรเกิดจากสาเหตุใด

---

8. ข้อเสนอแนะอื่นๆ

ภาคผนวก ข

รูปแบบการวัดและประเมินการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาผู้สูงอายุในระบบ การศึกษาทางไกล มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

เนื่องจากนักศึกษาผู้สูงอายุเข้ารับการศึกษาดำเนินการตามหลักสูตรปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ดังนั้น รูปแบบการวัดและประเมินผลการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาผู้สูงอายุยังคงยึดถือคุณภาพมาตรฐานการวัดและประเมินผลตามหลักสูตรปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ทั้งนี้ ควรพิจารณาปรับให้เหมาะสมและยืดหยุ่นตามสภาพธรรมชาติของผู้เรียนที่มีลักษณะแตกต่างกันเพื่อการวัดและประเมินการเรียนรู้สอดคล้องกับสภาพจริงของผู้เรียน โดยเฉพาะนักศึกษาผู้สูงอายุที่เข้ารับการศึกษาดำเนินการตามหลักสูตรปริญญาตรีด้วยช่วงวัยที่เสื่อมถอยในทุกด้าน โดยเฉพาะด้านสติปัญญาหรือสมอง ส่งผลทำให้ความสามารถในการจดจำเนื้อหาได้ลดลง คิดช้า เขียนช้า และด้านร่างกายที่เสื่อมถอย เป็นต้น หากใช้รูปแบบการวัดและประเมินรูปแบบเดียวกันกับนักศึกษาวัยเรียนทั่วไป ย่อมส่งผลต่อประสิทธิภาพหรือผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษา และเกิดปัญหาการออกกลางคัน (Drop out) ได้ ดังนั้น เป้าหมายในการจัดการศึกษาด้วยระบบการศึกษาทางไกลของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช เพื่อรองรับทุกกลุ่มหรือการศึกษาเพื่อปวงชน (Education For All) ทำให้พิจารณาถึงรูปแบบการเรียนการสอนและการวัดและประเมินโดยควรปรับให้มีความยืดหยุ่นและสอดคล้องกับลักษณะผู้เรียนที่มีลักษณะแตกต่างกัน เช่น การปรับลดจำนวนข้อสอบให้สอดคล้องกับเวลาในการทำข้อสอบเพื่อให้ นักศึกษาทำข้อสอบได้บรรลุเป้าหมายและเสร็จทันเวลา หลีกเลี่ยงโจทย์ยาวหรือโจทย์เชิงซ้อน โจทย์ ปฏิเสธซ้อนปฏิเสธที่ทำให้เกิดการสับสน หรือใช้หลักการประเมินตามสภาพจริงสำหรับนักศึกษา จะช่วยให้นักศึกษาผู้สูงอายุมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้น และสำเร็จการศึกษาได้ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ดังนั้น โครงสร้างหลักของรูปแบบการวัดและประเมินการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาผู้สูงอายุ ประกอบด้วย (1) การประเมินขณะเรียนรู้ โดยการทำให้แบบประเมินตนเองก่อนเรียน-หลังเรียน และกิจกรรมทำแบบฝึกหัดเพื่อตรวจสอบการเรียนรู้ของตนเอง (2) การประเมินเพื่อการเรียนรู้ โดยการสอนเสริม/อบรมเข้มพิเศษชุดวิชา และ (3) การประเมินผลการเรียนรู้ โดยการสอบเพื่อตัดสินผลหรือระดับความสำเร็จของนักศึกษาตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. การประเมินขณะเรียนรู้ (Assessment as Learning: AAL)

วัตถุประสงค์

เพื่อให้ นักศึกษาผู้สูงอายุได้ตรวจสอบตนเองว่าอยู่ในระดับใดเพื่อไปให้ถึงจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้

หลักการ/วิธีการ

การประเมินขณะเรียนรู้อำหรับนักศึกษาผู้สูงอายุ ซึ่งอาจารย์ผู้สอนสามารถเปิดโอกาสให้นักศึกษาผู้สูงอายุได้ใช้เครื่องมือในการกำกับติดตามการเรียนรู้ของตนเองว่าอยู่ในขั้นตอนใดของความสำเร็จ โดยการทำแบบประเมินตนเองก่อน-หลังเรียน และกิจกรรมท้ายเล่มเพื่อช่วยให้นักศึกษาสูงอายุได้ตรวจสอบหรือกำกับติดตามการเรียนรู้ของตนเองซึ่งถือเป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์หรือความสำเร็จทางการเรียน ดังนั้นคณะกรรมการกลุ่มผลิตชุดวิชาจึงมีความสำคัญในการรักษาคุณภาพมาตรฐานของเอกสารการสอนชุดวิชา โดยเฉพาะการตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา ความสอดคล้องของเนื้อหากับวัตถุประสงค์กับสิ่งที่ต้องการวัดและประเมินผล และกับแบบประเมินตนเองก่อนเรียน-หลังเรียนและกิจกรรมท้ายเรื่อง รวมทั้งความถูกต้องการเฉลยคำตอบเพื่อหลีกเลี่ยงความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนหรือผิดพลาด การทำให้ความสับสน เนื่องจากนักศึกษาเรียนรู้ด้วยตนเอง ความเข้าใจที่ถูกต้องจึงเป็นสิ่งสำคัญต่อการเรียนรู้

เอกสารการสอนชุดวิชา เป็นสื่อหลักสำหรับนักศึกษาสูงอายุส่วนใหญ่ร้อยละ 84.03 ใช้ในการเรียนรู้ด้วยตนเอง ดังนั้นการรักษาคุณภาพมาตรฐานของเอกสารการสอนชุดวิชาจึงเป็นสิ่งสำคัญ โดยเฉพาะการตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา ความทันสมัย ความสอดคล้องของเนื้อหา กับวัตถุประสงค์ ความสอดคล้องของเนื้อหา กับข้อสอบหรือสิ่งที่ต้องการวัดและประเมินผล และความสอดคล้องของเนื้อหา กับแบบประเมินตนเองก่อนเรียน-หลังเรียนและกิจกรรมท้ายเรื่อง รวมทั้งความถูกต้องการเฉลยคำตอบ

กิจกรรมท้ายเรื่อง สำหรับชุดวิชาที่มีข้อสอบอัตนัย ควรมีคำถามและแนวคำตอบอัตนัยอย่างน้อย 5 ข้อ ในแต่ละชุดวิชาที่มีอัตนัย เพื่อเป็นแนวทางในการทำข้อสอบสำหรับนักศึกษาสูงอายุ

แบบประเมินตนเองก่อนเรียน-หลังเรียน ควรเพิ่มจำนวนข้อของแต่ละหน่วยจาก 10 ข้อ เป็น 20 ข้อ หรือควรกำหนดสัดส่วนเนื้อหาในแบบประเมินตนเองก่อนเรียน-หลังเรียน คือ ร้อยละ 60 ใช้วัดเนื้อหาในหน่วยการเรียนรู้ และร้อยละ 40 เป็นโจทย์ที่ท้าทาย ซึ่งถือว่าเป็นประโยชน์สำหรับนักศึกษาช่วยให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้ได้ดียิ่งขึ้นและนักศึกษาได้เห็นตัวอย่างแนวคำถามและคำตอบ ทำให้เข้าใจเนื้อหาลึกซึ้ง และมีแนวทางในการทำข้อสอบที่จะช่วยให้นักศึกษาเกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีขึ้นได้ แบบประเมินตนเองก่อนเรียน-หลังเรียนควรเป็นแบบประเมินแบบคู่ขนาน คือวัดในวัตถุประสงค์เดียวกัน แต่ไม่ควรใช้โจทย์เหมือนกันหรือเลือกซ้ำกันของแต่ละหน่วย

ทั้งนี้การกำหนดจำนวนข้อในแบบประเมินตนเองก่อนเรียน-หลังเรียน และกิจกรรมท้ายเรื่องที่เหมาะสมสำหรับแต่ละชุดวิชาสามารถดำเนินการโดยผ่านความเห็นชอบร่วมกันของคณะกรรมการกลุ่มผลิตชุดวิชาและเสนอผ่านที่ประชุมสภาวิชาการเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบต่อไป

2. การประเมินเพื่อการเรียนรู้ (Assessment for Learning: AFL)

วัตถุประสงค์

เพื่อปรับปรุงและพัฒนาการเรียนรู้ของนักศึกษาผู้สูงอายุให้ไปถึงจุดมุ่งหมายของการเรียนรู้ตาม ศักยภาพของแต่ละบุคคล

หลักการ/วิธีการ

การประเมินเพื่อการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาผู้สูงอายุอาจารย์ผู้สอนสามารถใช้กระบวนการ/ กิจกรรมการประเมินผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ต่างๆ เพื่อให้ข้อมูลป้อนกลับ (feedback) ไปยังนักศึกษา ผู้สูงอายุ เช่น กิจกรรมสอนเสริม เป็นต้น ดังนี้

จัดกิจกรรมสอนเสริม/การสอนเสริมแบบเก็บคะแนน/สอนเสริมแบบเข้ม ทั้งรูปแบบออนไลน์และออนไซต์ ซึ่งช่วยให้นักศึกษาผู้สูงอายุเข้าใจเนื้อหาได้มากยิ่งขึ้นนอกเหนือจากการอ่าน เอกสารการสอนชุดวิชา โดยเฉพาะในชุดวิชายาก เช่น สถิติ ภาษาอังกฤษ ภาษาจีนเพื่อการสื่อสาร และชุดวิชาทางกฎหมายที่มีข้อสอบอัตนัย เป็นต้น เป็นชุดวิชาที่ยากเกินกว่าที่จะต้องศึกษาด้วยตนเอง สำหรับนักศึกษาผู้สูงอายุ โดยอาจารย์เปิดโอกาสให้นักศึกษาตอบคำถามหรือแลกเปลี่ยนหรือสอบถาม ข้อสงสัยในชั้นเรียนจะช่วยให้นักศึกษาเข้าใจเนื้อหา ช่วยกระตุ้นให้นักศึกษาได้ปรับปรุงและพัฒนา การเรียนรู้ของตนเองได้ดียิ่งขึ้น พร้อมทั้งการสรุปเนื้อหาโดยย่อ รวมทั้งการฝึกทำโจทย์หรือแบบฝึกหัด และเฉลยคำตอบจะช่วยเสริมทักษะในการเรียนของนักศึกษาผู้สูงอายุได้ดียิ่งขึ้น

ปรับเพิ่มสัดส่วนของคะแนนเก็บหรือคะแนนกิจกรรม เนื่องจากนักศึกษาผู้สูงส่วนใหญ่ต้องการให้ เพื่อสัดส่วนของคะแนนเก็บให้มากขึ้นเพื่อช่วยให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางเรียนได้มากกว่าการให้น้ำหนัก คะแนนอยู่ที่การสอบเพื่อตัดสินผลเป็นหลัก โดยปรับเพิ่มคะแนนเก็บจากเดิมร้อยละ 20 เป็นร้อยละ 30 หรือร้อยละ 40 หรือสรุปสัดส่วนคะแนนกิจกรรม:คะแนนสอบ จากเดิมกำหนดสัดส่วน 20:80 เป็น 30:70 หรือ 40:60 ของแต่ละชุดวิชา ทั้งนี้การกำหนดสัดส่วนในการปรับคะแนนเก็บที่เหมาะสม สำหรับแต่ละชุดวิชาสามารถดำเนินการโดยผ่านความเห็นชอบร่วมกันของคณะกรรมการกลุ่มผลิตชุด วิชาและเสนอผ่านที่ประชุมสภาวิชาการเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบต่อไป

3. การประเมินผลการเรียนรู้ (Assessment of Learning: AOL)

วัตถุประสงค์

เพื่อตัดสินระดับความสำเร็จของนักศึกษาผู้สูงอายุตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ เช่น การ ตัดสินหรือการตัดเกรด ผลสอบ เป็นต้น

หลักการ/วิธีการวัดและประเมินการเรียนรู้

การประเมินผลการเรียนรู้หรือการประเมินเพื่อตัดสินผลการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาผู้สูงอายุ ยังคงรักษาคุณภาพมาตรฐานของการวัดและประเมินผลหรือผลลัพธ์การเรียนรู้ในระดับปริญญาตรี ดังนั้นควรปรับในบางประเด็นให้ยืดหยุ่นเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพจริงหรือสภาพตามธรรมชาติของนักศึกษาสูงอายุยิ่งขึ้น ซึ่งนักศึกษาผู้สูงอายุมีความเสื่อมถอยตามวัยในทุกด้าน โดยเฉพาะด้านที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ คือ ความจำ และสมอง การทำงานของร่างกายที่ช้าลงที่ส่งผลต่อการฝนคำตอบหรือเขียนตอบ โดยเฉพาะชุดวิชาที่ข้อสอบมีลักษณะเป็นแบบปรนัยผสมอัตนัยซึ่งนักศึกษาผู้สูงอายุมีการคิดที่ช้าลง ความจำที่ลดลง การเขียนตอบหรือการฝนตอบหรือการเคลื่อนไหวของร่างกายที่ช้าลง ทำให้กระทบต่อเวลาในการทำข้อสอบ

ดังนั้น การวัดและประเมินการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาผู้สูงอายุ โดยการปรับสัดส่วนจำนวนข้อสอบปรนัยและอัตนัยให้ลดลงเพื่อให้เกิดความสอดคล้องกับระยะเวลาในการทำข้อสอบของนักศึกษาผู้สูงอายุ โดยใช้แนวทางเดียวกับรูปแบบการวัดและประเมินผลสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรีในกลุ่มนักศึกษาออกทิสติกส์ และกลุ่มผู้พิการทางสายตา เป็นต้น ซึ่งมีการจัดทำแบบทดสอบที่แยกออกจากนักศึกษาปกติ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ลักษณะข้อสอบและการทำข้อสอบ

1.1 ข้อสอบปรนัย โดยการปรับสัดส่วนจำนวนข้อสอบเพื่อให้สอดคล้องกับระยะเวลาในการทำข้อสอบของนักศึกษาผู้สูงอายุ โดยลดข้อสอบที่เน้นความจำให้ลดลง หรือหลีกเลี่ยงคำถามที่ลงรายละเอียดมากเกินไป เนื่องจากผู้สูงอายุมีปัญหาด้านความจำ และสมอง ซึ่งจะมีผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทั้งนี้การปรับสัดส่วนข้อสอบที่วัดการวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการนำไปใช้ที่สอดคล้องกับประสบการณ์ของผู้สูงอายุให้มากขึ้นจะมีประโยชน์สำหรับนักศึกษาผู้สูงอายุ โดยหลีกเลี่ยงโจทย์ยาวหรือโจทย์ยากหรือโจทย์เชิงซ้อนหรือโจทย์ปฏิเสธซ้อนปฏิเสธ ปรับเพิ่มขนาดตัวอักษรในแบบทดสอบให้มีขนาดใหญ่ขึ้น จากเดิม 16 พอยต์ เป็น 18 พอยต์ โดยสรุปจำนวนข้อสอบสำหรับนักศึกษาผู้สูงอายุดังนี้

แบบทดสอบปกติ	แบบทดสอบนักศึกษาผู้สูงอายุ
ภาคใต้ และ ช่อมภาคที่ 1 (3 ชั่วโมง)	
- ชุดวิชาที่เป็นข้อสอบปรนัยล้วน (120 ข้อ หรือ 100 ข้อ)	ลดจำนวนข้อเป็นชุดวิชา 90 ข้อ
- ชุดวิชาที่เป็นข้อสอบปรนัยผสมอัตนัย	ลดจำนวนข้อเป็นชุดวิชา 60 ข้อ
ช่อมภาคที่ 2 และภาคพิเศษ (2 ชั่วโมง 30 นาที)	
- ชุดวิชาที่เป็นข้อสอบปรนัยล้วน (80-100 ข้อ)	ลดจำนวนข้อเป็นชุดวิชา 75 ข้อ
- ชุดวิชาที่เป็นข้อสอบปรนัยผสมอัตนัย (60-70 ข้อ)	ลดจำนวนข้อเป็นชุดวิชา 55 ข้อ

1.2 **ข้อสอบอัตนัย** หากนักศึกษาผู้สูงอายุทำข้อสอบเป็นเวลานานส่งผลทำให้เกิดความเหนื่อยล้า ทำข้อสอบไม่ทันเวลา ดังนั้นลักษณะข้อสอบอัตนัยสามารถปรับให้สอดคล้องหรือเชื่อมโยงกับประสบการณ์เดิมของนักศึกษาสูงอายุ โดยกำหนดกรณีศึกษาที่เชื่อมโยงประสบการณ์ในชีวิตประจำวัน สามารถออกแบบให้ข้อสอบอัตนัย 1 ข้อ สามารถวัดได้หลายวัตถุประสงค์การเรียนรู้ โดยเน้นการวิเคราะห์ สังเคราะห์ การนำไปใช้ และประเมินค่า หากนักศึกษาไม่สามารถเขียนตอบได้ เนื่องจากสภาพร่างกายเหนื่อยล้าหรือไม่พร้อม สามารถอนุญาตให้ตอบข้อสอบลงในเทปหรืออัดเทปหรืออัดคลิปเสียงเพื่อบันทึกคำตอบแทนการเขียนตอบ

1.3 ให้อาจารย์ผู้สอนในการทำข้อสอบชุดวิชาละ 3 ชั่วโมง เท่ากับนักศึกษาปกติ แต่นักศึกษาสามารถมีเวลาพักในช่วงระหว่างการสอบได้ ภายใต้การควบคุมดูแลของกรรมการคุมสอบ และให้ชดเชยเวลาในการทำข้อสอบได้

1.4 ให้นักศึกษาทำตอบลงในตัวแบบทดสอบแทนการฝนในกระดาษคำตอบและให้แต่งตั้งกรรมการเพื่อฝนกระดาษคำตอบให้นักศึกษา

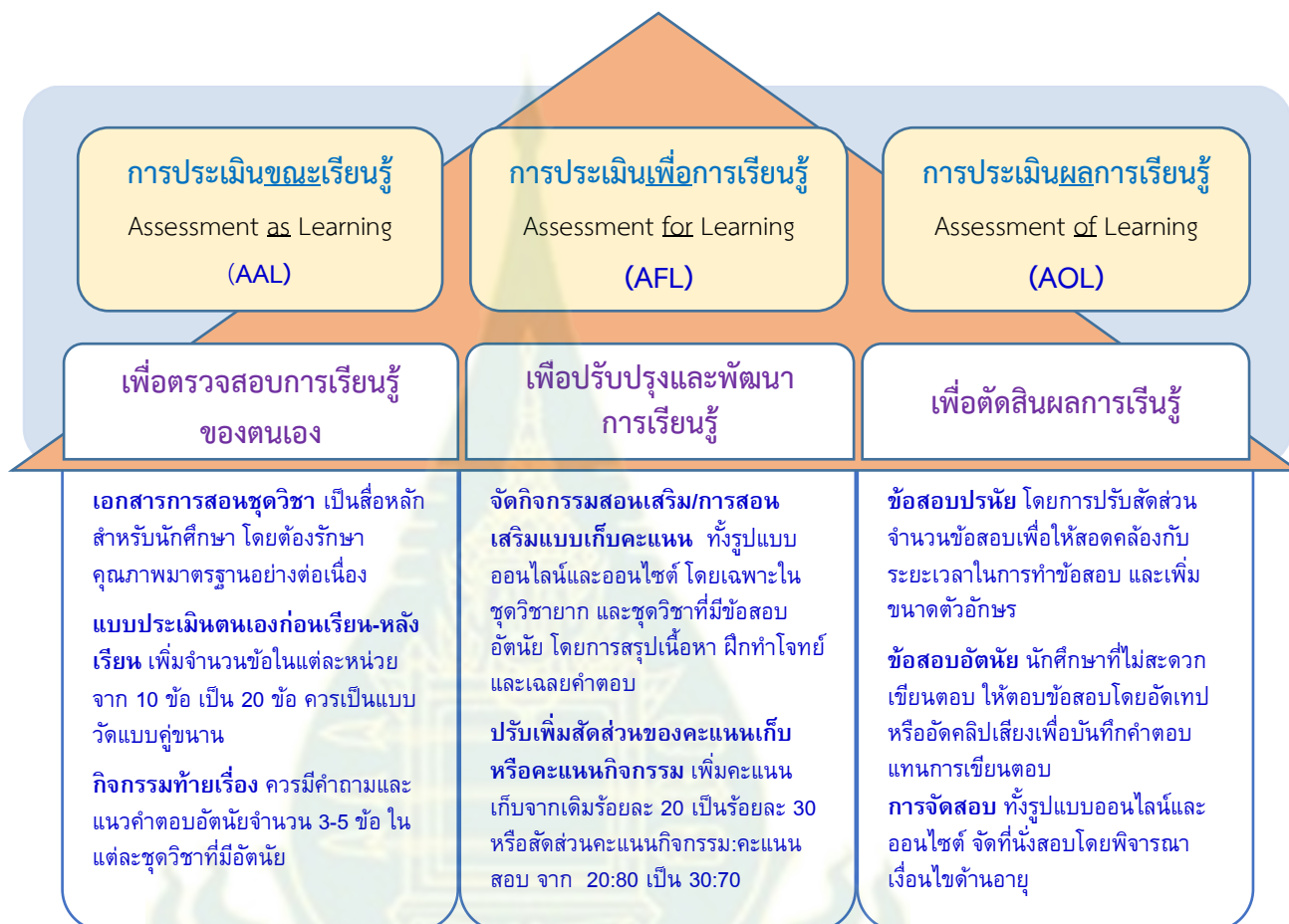
1.5 อนุญาตให้กรรมการคุมสอบ ให้ความช่วยเหลือนักศึกษาตามสภาพความบกพร่องของนักศึกษา เช่น ถ้านักศึกษามีความบกพร่องทางด้านภาษา กรรมการคุมสอบสามารถอ่านโจทย์และตัวเลือกให้นักศึกษาฟังได้ หรือถ้าโจทย์และตัวเลือกใช้ภาษาที่นักศึกษาไม่เข้าใจ สามารถอธิบายได้แต่ต้องไม่ชี้คำตอบให้กับนักศึกษา เป็นต้น

2. การจัดที่นั่งสอบ

จัดนั่งสอบโดยนำเงื่อนไขด้านอายุหรือผู้ที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป มาพิจารณาในการจัดที่นั่งสอบ โดยจัดนักศึกษาสูงอายุสอบชั้นล่างหรือชั้น 1 ของอาคาร โดยขออนุเคราะห์สนามสอบในการจัดโต๊ะ

สำหรับนักศึกษาผู้สูงอายุ โดยใช้โต๊ะ-เก้าอี้ ที่มีขนาดใหญ่หรือไม่คับแคบเกินไป มีแสงสว่างเพียงพอ อากาศถ่ายเทสะดวกและอากาศไม่ร้อนเกินไป

จากรูปแบบดังกล่าวสามารถสรุปเป็นได้ดังภาพต่อไปนี้

แนวทางที่ 2 พัฒนาหลักสูตรระยะสั้นเพื่อรองรับนักศึกษาผู้สูงอายุในอนาคต

เนื่องจากหลักสูตร กิจกรรมการเรียนการสอน และการวัดผลและประเมินผล เป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกันอย่างไม่สามารถแยกออกจากกันได้ ซึ่งการพัฒนาหลักสูตรควรมีความสอดคล้องกับความคิดเห็นและเป้าหมายการเรียนรู้โดยของนักศึกษาผู้สูงอายุเป็นหลัก ซึ่งเป้าหมายในการเรียนรู้ของนักศึกษาผู้สูงอายุเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อให้รู้เท่าทันและการปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม เพื่อฝึกใช้สมองป้องกันโรคอัลไซเมอร์ เพื่อนำความรู้ไปช่วยเหลือสังคม โดยมีส่วนหนึ่งที่เรียนรู้เพื่อนำความรู้ไปพัฒนาอาชีพที่เรียกว่าการเพิ่มทักษะ (Up-skill) และการเสริมทักษะใหม่ (Re-skill)

หรือหารายได้เลี้ยงดูตนเอง หรือ เช่น สาขาวิชานิติศาสตร์ สาขาทางการเกษตร เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับความความคิดเห็นของนักศึกษาผู้สูงอายุที่สะท้อนว่าบางชุดวิชาที่ลงทะเบียนเรียนตามโครงสร้างหลักสูตรปริญญาตรี แต่บางชุดวิชาเนื้อหายากเกินไปสำหรับนักศึกษาผู้สูงอายุ โดยเฉพาะชุดวิชายาก เช่น สถิติ คณิตศาสตร์ บัญชี และภาษาอังกฤษ เป็นต้น ส่งผลให้นักศึกษาสอบไม่ผ่านในชุดวิชาเดิมหลายครั้งหรือบางคนตัดสินใจลาออกกลางคัน (Drop out) ส่งผลให้ไม่สามารถสำเร็จการศึกษาตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ นอกจากนี้นักศึกษาผู้สูงอายุบางคนสะท้อนว่าหากนักศึกษาสอบไม่ผ่านชุดวิชาเดิมเกิน 6 ครั้ง ควรให้เชิญมาพบและหาวิธีช่วยเหลือนักศึกษา โดยหากสอบไม่ผ่านอีก ควรมีทางเลือกสำหรับนักศึกษาว่าจะเลือกโอนไปเรียนในหลักสูตรระดับต่ำกว่าปริญญาตรี เช่น อนุปริญญา หรือ สัมฤทธิ์บัตร เนื่องจากนักศึกษาบางคนอยากเรียนให้สำเร็จแต่เรียนไม่ไหวทำให้เรียนไม่ครบหลักสูตรตามเป้าหมายที่ตั้งใจไว้ ซึ่งสะท้อนว่าหลักสูตรยังไม่สอดคล้องกับสภาพธรรมชาติของนักศึกษาผู้สูงอายุอย่างแท้จริง ดังนั้นหากมีทางเลือกในการเรียนสำหรับนักศึกษาผู้สูงอายุที่ไม่สามารถสำเร็จหลักสูตรปริญญาตรีตามที่ได้ตั้งเป้าหมายไว้ สามารถเลือกที่จะสำเร็จในหลักสูตรระดับต่ำกว่าปริญญา (Non-degree Programs) เช่น อนุปริญญา สัมฤทธิ์บัตร และหลักสูตรระยะสั้นต่างๆ ได้แก่ ระบบโมดูลการสอน โดยเน้นการพัฒนาหลักสูตรตามความต้องการของผู้เรียนเป็นสำคัญและสอดคล้องกับสภาพจริงหรือสภาพธรรมชาติของผู้เรียน เพื่อสะท้อนว่ามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชเน้นการเรียนรู้อัตนศึกษาโดยเปิดโอกาสทางการศึกษาทุกเพศทุกวัย อีกทั้งมีหลักสูตรที่สอดคล้องกับสภาพธรรมชาติของนักศึกษาทุกกลุ่ม มีการจัดการเรียนการสอน รวมทั้งการวัดและประเมินการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับสภาพธรรมชาติของนักศึกษา โดยเฉพาะในวัยที่มีความเสื่อมถอยในทุกเรื่องของนักศึกษาผู้สูงอายุ

เนื่องจากแนวโน้มทางประชากรผู้สูงอายุที่สูงขึ้น จึงเป็นโอกาสอันดียิ่งหากมหาวิทยาลัยจะพัฒนาหลักสูตรระยะสั้นต่างๆ ที่มีความสอดคล้องกับสภาพธรรมชาติของนักศึกษาผู้สูงอายุเป็นสำคัญสำหรับแนวทางในอนาคต ควรปรับหลักสูตร ออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอน และการวัดผลและประเมินผลให้เหมาะสมกับนักศึกษาผู้สูงอายุ โดยหลักสูตรควรเป็นหลักสูตรระยะสั้น หรือบูรณาการหลักสูตรเป็นโดยแยกเนื้อหาออกเป็นโมดูลขนาดเล็ก แต่ยังคงอิงโครงสร้างชุดวิชาตามหลักสูตรปริญญาตรีที่มหาวิทยาลัยเปิดสอนเพื่อประโยชน์ในการเทียบโอนหน่วยกิตตามหลักสูตรปริญญาตรีได้ในอนาคต ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อนักศึกษาผู้สูงอายุในการมีทางเลือกที่จะเรียนในหลักสูตรที่หลากหลายและสอดคล้องกับเป้าหมาย ความสนใจ ความถนัด และศักยภาพของตนเอง โดยมีระบบสะสมหน่วยกิตไว้ที่ธนาคารหน่วยกิต (Credit Bank) เพื่อเปิดโอกาสนักศึกษาที่มีศักยภาพเมื่อสอบผ่านชุดวิชาตามโครงสร้างหลักสูตรระดับปริญญาตรี สามารถนำผลมาเทียบโอนหน่วยกิตได้

ดังนั้น ในการเปิดหลักสูตรสำหรับนักศึกษาผู้สูงอายุควรพิจารณาให้สอดคล้องกับเป้าหมายในการเรียนและความต้องการและสภาพธรรมชาติของนักศึกษาผู้สูงอายุ รวมทั้งพิจารณาทฤษฎีที่

เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ของผู้สูงอายุเพื่อประกอบการนำพัฒนาหลักสูตร ออกแบบการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผลให้มีความสอดคล้องกัน ซึ่งผู้สูงอายุต้องการเรียนรู้จากประสบการณ์จริงที่ ประสบอยู่ นั่นคือ ประสบการณ์ในชีวิตถือว่าเป็นสิ่งที่มีคุณค่าและมีความหมายมากที่สุดสำหรับผู้สูงอายุ นอกจากนี้การพัฒนาหลักสูตรควรพิจารณาด้านความชราหรือความเสื่อมถอยในทุกด้าน โดยเฉพาะด้านความจำ และสมอง เพื่อให้สามารถกำหนดเนื้อหาการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับผู้สูงอายุ ซึ่งต้องออกแบบเนื้อหาให้สั้น กระชับ ได้ใจความ โดยยังมีเนื้อหาครบถ้วนตามเป้าหมาย ผลลัพธ์การเรียนรู้ ใช้ตัวอักษรขนาดใหญ่หรือเน้นใจความสำคัญ เพื่อประโยชน์ในการเรียนรู้ของ นักศึกษาผู้สูงอายุ

ซึ่งแนวทางการพัฒนาหลักสูตรระยะสั้นหรือหลักสูตรสัมฤทธิ์บัตรหรือหลักสูตร ประกาศนียบัตร ที่สามารถเก็บสะสมหน่วยกิตไว้เพื่อที่ให้ออกโอกาสสำหรับผู้สูงอายุที่มีศักยภาพสามารถ นำไปเทียบโอนชุดวิชาตามโครงสร้างหลักสูตรปริญญาตรีในอนาคต รวมทั้งออกแบบการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผลที่สอดคล้องกับสภาพธรรมชาติของนักศึกษาผู้สูงอายุ ในเบื้องต้น ออกแบบไว้ดังนี้

1. หลักสูตร

1.1 ควรมีการจัดทำหลักสูตรระยะสั้น หรือแบ่งเนื้อหาสั้นๆ หรือแบ่งเป็น Module หรือ Modular เช่น เนื้อหา 3 หน่วย คิดเป็นหนึ่ง Module เมื่อสำเร็จครบ 5 Module เทียบเท่า 1 ชุดวิชา หรือคิดเป็น 6 หน่วยกิต เพื่อประโยชน์ในการเทียบโอนในอนาคต โดยหลักสูตรระยะสั้นมีทั้งแบบอิง เนื้อหาวิชา เช่น กฎหมายทั่วไป การปกครองท้องถิ่น และแบบไม่อิงเนื้อหาวิชา เช่น การดูแลตนเอง การรักษาสุขภาพ

1.2 ชุดวิชาที่อยู่ในโครงสร้างหลักสูตรระดับปริญญาอยู่แล้ว หรือหลักสูตรสัมฤทธิ์บัตร หรือ หลักสูตรประกาศนียบัตร โดยแต่ละชุดวิชาคิดเป็น 6 หน่วยกิต เมื่อสอบผ่านแต่ละชุดวิชาสามารถที่จะได้ประกาศนียบัตรของแต่ละชุดวิชา เพื่อให้ผู้สูงอายุสามารถเรียนและเก็บสะสมชุดวิชาไว้ใน อนาคตหน่วยกิตไว้ในธนาคารหน่วยกิตสำหรับนักศึกษาที่มีศักยภาพ ทำให้เกิดกำลังใจในการศึกษา ต่อและสามารถเทียบโอนเป็นหลักสูตรปริญญาตรีได้ในอนาคต

2. การเรียนการสอน

2.1 เนื้อหาการเรียนการสอนต้องมีความสอดคล้องกับผู้สูงอายุ โดยออกแบบเนื้อหาให้สั้น กระชับ ได้ใจความ หรือมีสรุปย่อเนื้อหาสาระสำคัญ หรือเขียนสรุปเนื้อหาเป็นแผนผังความคิดหรือ แผนผังมโนทัศน์หรือไดอะแกรมในภาพรวมของวิชานั้น แต่ยังคงเนื้อหาครบถ้วนตามเป้าหมายผลลัพธ์ การเรียนรู้ โดยตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา ความทันสมัย และตรวจสอบความสอดคล้องกัน ระหว่างเนื้อหากับข้อสอบหรือสิ่งที่ต้องการวัดและประเมินผล ซึ่งเอกสารประกอบการสอน ถือเป็นสื่อ

หลักที่มีความสำคัญต่อการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาผู้สูงอายุจึงต้องรักษาคุณภาพมาตรฐาน โดยเฉพาะแบบประเมินตนเองก่อนเรียน-หลังเรียนและกิจกรรมท้ายเรื่อง ต้องตรวจสอบความถูกต้องของเฉลย เนื่องจากมีความสำคัญต่อการตรวจสอบความเข้าใจที่ถูกต้องของนักศึกษาผู้สูงอายุ

2.2 กิจกรรมการเรียนการสอนในกรณีของผู้สูงอายุ การเรียนการสอนแบบเผชิญหน้าหรือกิจกรรมสอนเสริมแบบเก็บคะแนน ทำให้นักศึกษามีโอกาสแลกเปลี่ยนความรู้หรือซักถามปัญหาข้อสงสัยจากอาจารย์ผู้สอน ทำให้เกิดเข้าใจและปรับปรุงการเรียนรู้ของตนเองได้ดียิ่งขึ้นนอกเหนือจากการอ่านเอกสารประกอบการเรียน โดยเฉพาะในวิชาที่ยากต่อการทำความเข้าใจด้วยตนเอง ดังนั้นควรมีช่องทางให้นักศึกษาผู้สูงอายุได้พบอาจารย์ผู้สอนทั้งรูปแบบออนไลน์หรือออนไซต์ ทั้งนี้ขึ้นกับความต้องการ ความพร้อม และข้อจำกัดของผู้สูงอายุแต่ละคน เช่น ความสะดวกเรื่องเวลา การเดินทาง สุขภาพ และค่าใช้จ่าย

2.3 สำหรับการเรียนการสอนแบบออนไลน์และการเรียนรู้เทคโนโลยีเป็นเรื่องที่ผู้สูงอายุควรได้รับการพัฒนาเพื่อเติมเต็มการเรียนการสอนในระบบทางไกล โดยแนะนำการใช้เทคโนโลยีอย่างง่ายและเป็นขั้นตอน จะทำให้นักศึกษาผู้สูงอายุเข้าถึงแหล่งเรียนรู้และสารสนเทศสำคัญที่จำเป็นต่อการเรียนรู้

3. การวัดและประเมินผล

3.1 การประเมินตนเองของนักศึกษาผู้สูงอายุในระบบการศึกษาทางไกลด้วยการทำกิจกรรมท้ายเรื่อง หรือแบบประเมินตนเองก่อนเรียน-หลังเรียน สามารถช่วยให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้ได้ดี มีความเข้าใจเนื้อหาที่เรียนรู้เพิ่มขึ้น และใช้เป็นแนวทางในการสอบจนเกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้ โดยให้ความสำคัญในการพัฒนาแบบประเมินให้สอดคล้องกับเนื้อหาการเรียนการสอนและสิ่งที่ต้องการจัด ซึ่งจะมีประโยชน์ต่อการเรียนรู้ของนักศึกษามากยิ่งขึ้น รวมทั้งตรวจสอบความถูกต้องของข้อคำถามหรือโจทย์ ตัวเลือก และเฉลยคำตอบ เพื่อป้องกันความสับสนหรืออาจเกิดความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนได้

3.2 ควรปรับเพิ่มสัดส่วนคะแนนเก็บให้มากขึ้น เนื่องจากสอดคล้องสภาพธรรมชาติกับความคิดเห็นของนักศึกษาผู้สูงอายุ อาทิ คะแนนเก็บจากการที่เน้นการประยุกต์หรือการนำไปใช้ เนื่องจากนักศึกษาผู้สูงอายุสามารถเชื่อมโยงความรู้ที่ได้กับประสบการณ์ของตนเองได้ดี อาจเป็นคะแนนเก็บจากการทำกิจกรรมตามที่ได้รับมอบหมาย หรือการได้นำความรู้ในเนื้อหาในชุดวิชานั้นไปเป็นวิทยากรหรือช่วยเหลือสังคมที่สัมพันธ์กับวิชาที่ศึกษา ซึ่งผู้สูงอายุอาจได้ทำมาก่อนการลงเรียนในชุดวิชานั้น หรือระหว่างการเรียนรู้ชุดวิชานั้นก็ได้ โดยเป็นทางเลือกของผู้สูงอายุที่จะนำกิจกรรมนั้นมาเทียบเป็นคะแนนเก็บได้ในส่วนที่มากขึ้น เช่น สัดส่วนคะแนนเก็บต่อคะแนนสอบ เป็น 50:50 หรือ 60:40 เป็นต้น

3.3 การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยการสอบเพื่อตัดสินผล ควรปรับสัดส่วนจำนวนข้อสอบปรนัยเพื่อให้สอดคล้องกับระยะเวลาในการทำข้อสอบของนักศึกษาผู้สูงอายุ รวมทั้งสอดคล้องกับระดับความยากง่ายของข้อสอบ หลีกเลี่ยงข้อสอบที่เน้นความจำมากเกินไป ควรปรับลดความยาวของโจทย์หรือโจทย์ยากหรือโจทย์เชิงซ้อนหรือโจทย์ปฏิเสธซ้อนปฏิเสธที่ทำให้สับสน เน้นการออกข้อสอบที่วัดการนำไปใช้หรือสอดคล้องกับประสบการณ์ของผู้สูงอายุให้มากขึ้น ปรับเพิ่มขนาดตัวอักษรในแบบทดสอบให้มีขนาดใหญ่ขึ้น

3.4 สำหรับข้อสอบอัตนัย หากนักศึกษาทำข้อสอบเป็นเวลานานจะเกิดความเหนื่อยล้าและทำข้อสอบไม่ทันเวลา อีกทั้งการเขียนช้าอันเกิดจากความเสื่อมถอยในทุกด้านทำให้กระทบต่อเวลาในการทำข้อสอบ จึงควรพิจารณาจำนวนข้อที่สอดคล้องกับระยะเวลาทำข้อสอบ ข้อสอบอัตนัยควรเป็นเขียนตอบแบบสั้น หรือหากเป็นเขียนตอบแบบยาว สามารถลดจำนวนข้อและออกแบบให้ข้อสอบอัตนัย 1 ข้อ สามารถวัดได้หลายวัตถุประสงค์การเรียนรู้หรือเป็นลักษณะข้อสอบเชื่อมโยงกับประสบการณ์เดิมของนักศึกษาผู้สูงอายุได้ กรณีนักศึกษาไม่สามารถเขียนตอบได้ ควรอนุญาตให้ตอบข้อสอบลงในเทปหรืออัดเทปหรืออัดคลิปเสียงเพื่อบันทึกคำตอบแทนการเขียนตอบ

ภาคผนวก ฅ รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิเข้าร่วมการสนทนากลุ่ม

ลำดับที่	รายชื่อ	หน่วยงาน
1.	รองศาสตราจารย์ ดร.ชนกนารถ บุญวัฒน์ะกุล	แขนงวิชาการศึกษานอกระบบ สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
2.	อาจารย์ ดร. ปริญญาภรณ์ ธนะบุญปวง	วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ราชบุรี
3.	รองศาสตราจารย์ ดร. ดุสิต เวชกิจ	สาขาวิชาเกษตรและสหกรณ์
4.	รองศาสตราจารย์ ดร. วรรณธรรม กาญจนสุวรรณ	สาขาวิชารัฐศาสตร์
8.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีระวุธ ธรรมกุล	สาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ
12	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศจี จิระโร	สำนักทะเบียนและวัดผล
3.	อาจารย์สุพัตรา ช่างสุพรรณ	สาขาพยาบาลศาสตร์
6.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สาธิตา วิมลคุณารักษ์	สาขาวิชานิติศาสตร์
7.	อาจารย์ ดร.ศาสดา วิริยานุพงศ์	สาขาวิชานิติศาสตร์
9.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์วราภรณ์ สุขแสนชนานันท์	สาขาวิชาการจัดการ
10.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศศิธร กาญจนสุวรรณ	สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
11.	อาจารย์ ดร.ชุตีวัฒน์ สุวัตติพงศ์	สำนักเทคโนโลยีการศึกษา
13.	อาจารย์ ดร.ศุภรัตน์ อิงชาติเจริญ	สำนักทะเบียนและวัดผล
14.	อาจารย์ ดร.สุพรรณษา หลังประเสริฐ	สำนักทะเบียนและวัดผล
15.	อาจารย์ ดร. สมเกียรติ แก้วเกาะสะบ้า	สำนักทะเบียนและวัดผล

รายชื่อบุคลากรปฏิบัติหน้าที่ให้บริการนักศึกษาผู้สูงอายุเข้าร่วมการสนทนากลุ่ม

ลำดับที่	รายชื่อ	หน่วยงาน
1.	นางอัมพร ศิริรุ่งพันธ์	ฝ่ายจัดสอบ
2.	นายศิวาวุฒ แสงนภากาศ	ฝ่ายรับนักศึกษา
3.	นายณรงค์ฤทธิ์ มีเสมอ	ฝ่ายรับนักศึกษา
4.	นางสาวณัฐนิชา อินแบน	ศูนย์ข้อมูลทะเบียนและบริการนักศึกษา
5.	นางสาวเดือนตา พรนิพนธ์ไพศาล	ศูนย์ข้อมูลทะเบียนและบริการนักศึกษา
6.	นายเจษฎา ชมชื่น	ศูนย์วิจัยและพัฒนาแบบทดสอบ
7.	นายสมเกียรติ พูลทอง	ศูนย์วิจัยและพัฒนาแบบทดสอบ
8.	นางสาวเดือนเพ็ญ ภูคำ	ฝ่ายทะเบียนนักศึกษา
9.	นางสาวทิพวัลย์ เรืองเดชสิริพงศ์	ฝ่ายทะเบียนนักศึกษา
10.	คุณเพียงโสม เพียรพานิช	สำนักวิชาการ

ประวัติผู้วิจัย

1) ชื่อ-สกุล(ภาษาไทย) นางสาวศิริรัตน์...จำแนกสาร

(ภาษาอังกฤษ) Miss.Sirirut..Jumnaksarn

2) วัน/เดือน/ปีเกิด วันที่ 1 มีนาคม พ.ศ. 2518

3) รหัสประจำตัวประชาชน 3 1 4 0 9 0 0 0 6 3 3 4 7

4) ตำแหน่งปัจจุบัน อาจารย์ สังกัดสำนักทะเบียนและวัดผล

5) ตำแหน่งทางวิชาการ -

6) วุฒิการศึกษา

ระดับการศึกษา	วุฒิการศึกษา	วิชาเอก	สถาบันการศึกษา
ปริญญาเอก	ศึกษาศาสตรดุษฎี บัณฑิต (ศษ.ด.)	การวิจัยและประเมิน ทางการศึกษา	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
ปริญญาโท	วิทยาศาสตร์ มหาบัณฑิต (วท.ม.)	สถิติ	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
ปริญญาตรี	บริหารธุรกิจบัณฑิต (บธ.บ.)	ธุรกิจศึกษา-คอมพิวเตอร์	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล
อื่นๆ	ศิลปศาสตรบัณฑิต (ศศ.บ)	สารสนเทศสำนักงาน	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

7) สถานที่ทำงาน สำนักทะเบียนและวัดผล มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

9/9 หมู่ 9 ถ.แจ้งวัฒนะ ต. บางพูด อ.ปากเกร็ด จ.นนทบุรี 11120

โทรศัพท์ 0-2504-7788 โทรศัพท์มือถือ 082-3289100

อีเมล sirut.jum@stou.ac.th, libsri@gmail.com

8) ประสบการณ์ด้านการวิจัย การวัดและประเมินผลทางการศึกษา การวิจัยทางการศึกษา สถิติทางการศึกษา และการวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุทุกระดับ

9) ผลงานวิจัยที่ได้พิมพ์เผยแพร่

ศิริรัตน์ จำแนกสาร. (2557). การพัฒนารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของผู้วิจัยที่มีอิทธิพล

ต่อการรู้การอ่านของนักเรียนอายุ 15 ปี ในประเทศไทย. วารสารวิจัยทางการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 8(2). 212-230.

ศิริรัตน์ จำแนกสาร. (2563). หลักการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างพหุระดับโดยใช้ขนาดตัวอย่างและวิธีการประมาณค่าที่เหมาะสม. *วารสารการวัด ประเมินผล วิจัย และสถิติทางสังคมศาสตร์*. 1(1). 1-12.

สุภมาส อังศุโชติ, รัชณีกุล ภิญโญภาณุวัฒน์, ศิริรัตน์ จำแนกสาร และรัชกฤษ ชนพัฒนดล.

(2564). การพัฒนากระบวนการสอบ E-Testing ของโครงการมหาวิทยาลัยไซเบอร์ไทย. *วารสารครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*. 49(1). 1-17.

ศจี จิระโร, ธัญสินี เล่าส้ม, ศิริรัตน์ จำแนกสาร, เกียรติภูมิ ชูเกียรติศิริ, ณรงค์ ทีปประชัย, ชูศักดิ์ ศิริรุ่งพันธ์, สุภมาส อังศุโชติ, ปิยนาง สิทธิฤทธิ์, อนุสรณ์ เกิดศรี, รัชกฤษ ชนพัฒนดล, สุพรรณษา หลังประเสริฐ, ศุภมาส ชุมแก้ว, สมเกียรติ แก้วเกาะสะบ้า และสฤกษ์เทพ สุขแก้ว. (2563). การประเมินระบบสอบกลางภาคของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (รายงานการวิจัย). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

สันทัด ทองรินทร์, หัสพร ทองแดง, อภิญา วนเศรษฐ, วสุ สุวรรณวิหค, พัชรี ผาสุข, พินิจทิพย์มณี, ปวีณี ไพรทอง, สิริกานต์ อยู่เรือง, ศิริรัตน์ จำแนกสาร, บุญจิรา มากอ้น และ สาธิต วิมลคุณารักษ์. (2564). การศึกษาพฤติกรรมและความต้องการของประชาชนในการใช้บริการโทรทัศน์ในยุคภูมิทัศน์สื่อใหม่ (รายงานการวิจัย). กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.).